

Pensioenreglement 2018

Reiswerk Pensioenen

Ingangsdatum 1 januari 2018

Inhoud

Definities

1	Deelneming in de pensioenregeling	7
Artikel 1	Aanvang deelneming	7
Artikel 2	Einde deelneming	7
Artikel 3	Vrijstelling wegens gemoedsbezwaarden	7
2	Uitgangspunten van de pensioenregeling	10
Artikel 4	Karakter van de pensioenregeling	10
Artikel 5	Omschrijving van de pensioenaanspraken	10
Artikel 6	Jaarsalaris	10
Artikel 7	Begrenzing pensioensalaris	10
Artikel 8	Franchise	10
Artikel 9	Parttime factor	10
Artikel 10	Pensioengrondslag	11
Artikel 11	Vaststellen pensioengrondslag	11
Artikel 12	Deelnemersjaren	11
Artikel 13	Toeslagverlening	11
Artikel 14	Uitbetaling van pensioen	12
3	Pensionering	13
Artikel 15	Ouderdomspensioen	13
Artikel 16	Uitruil van ouderdomspensioen in partnerpensioen	13
Artikel 17	Uitruil van partnerpensioen in ouderdomspensioen	14
Artikel 18	Vervroegen van ouderdomspensioen	14
Artikel 19	Compensatie gemis aan AOW	15
Artikel 20	Uitstel van ouderdomspensioen	15
Artikel 21	Variatie in de hoogte van het pensioen	15
4	Verlof	17
Artikel 22	Aanspraken tijdens verlof	17
5	Overlijden	18
Artikel 23	Partnerpensioen	18
Artikel 24	Wezenpensioen	18
6	Uitdiensttreding	20
Artikel 25	Aanspraken bij beëindiging van de deelneming anders dan door overlijden	20
Artikel 26	Plicht tot waardeoverdracht	20
Artikel 27	Uitzondering op plicht tot waardeoverdracht	20
Artikel 28	Collectieve waardeoverdracht	21
Artikel 29	Afkoop klein ouderdomspensioen bij beëindiging deelneming	22
Artikel 30	Afkoop klein partnerpensioen of wezenpensioen bij ingang	22
Artikel 31	Afkoop klein bijzonder partnerpensioen bij scheiding	23
Artikel 32	Vrijwillige voortzetting	24

7	Arbeidsongeschiktheid	25
Artikel 33	Aanspraken bij een WAO-uitkering	25
Artikel 34	Aanspraken bij een WIA-uitkering	26
8	Scheiding	28
Artikel 35	Verevening van pensioen	28
Artikel 36	Bijzonder partnerpensioen	29
9	Vermindering van pensioen	30
Artikel 37	Vermindering van pensioenaanspraken en pensioenrechten	30
10	Kosten en financiering	31
Artikel 38	Vaststelling van de premie	31
Artikel 39	Bijdrage van de deelnemer in de premie	31
Artikel 40	Niet aan het fonds afgedragen premie	31
11	Informatie vanuit het fonds	32
Artikel 41	Informatie over de pensioenregeling	32
Artikel 42	Jaarlijkse pensioenopgave	32
Artikel 43	Informatie aan gewezen deelnemers	32
Artikel 44	Informatie aan gewezen partners	33
Artikel 45	Informatie aan pensioengerechtigden	33
Artikel 46	Informatie over toeslagverlening en vermindering van pensioen	34
Artikel 47	Informatie op verzoek	34
Artikel 47a	Beschikbare informatie	35
Artikel 48	Informatieverstrekking bij vertrek naar een andere lidstaat	35
12	Aan te leveren informatie	36
Artikel 49	Informatieverstrekking door de (gewezen) deelnemer en de gepensioneerde	36
Artikel 50	Verplichtingen van de belanghebbende	36
Artikel 51	Omgang met persoonsgegevens door het fonds	36
Artikel 52	Klachten	37
Artikel 53	Geschillen	38
Artikel 54	Afwijkende regeling	38
Artikel 55	Onvoorziene gevallen	38
Artikel 56	Overgangsbepalingen	39
Artikel 57	Inwerkingtreding	40
Artikel 58	Glijclausule	40

Bijlagen

Definities

Aangesloten werkgever

de natuurlijke persoon of rechtspersoon, die een onderneming drijft waarin de reisbranche wordt uitgeoefend, conform het bepaalde in de statuten van het fonds;

Aanspraakgerechtigde

persoon die begunstigde is voor een nog niet ingegaan pensioen;

AOW-gerechtigde leeftijd

De pensioengerechtigde leeftijd, bedoeld in artikel 7a, eerste lid, van de Algemene Ouderdomswet;

Afkoopgrens

het door het bestuur vastgestelde bedrag van € 450 per jaar;

Bestuur

het bestuur van het fonds;

Betrokkenen

de geïdentificeerde of identificeerbare natuurlijke personen zoals opgenomen in het privacyreglement;

Deelnemer

de werknemer of de gewezen werknemer, die op grond van het pensioenreglement pensioenaanspraken verwerft jegens het fonds. De deelneming vangt op zijn vroegst aan op de eerste dag van de maand waarin de deelnemer 21 jaar wordt;

Fonds

Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Reisbranche, gevestigd te Gouda;

Gepensioneerde

pensioengerechtigde voor wie het ouderdomspensioen is ingegaan;

Gewezen deelnemer

de persoon van wie de deelneming, anders dan door overlijden of pensionering, is beëindigd en die aanspraken aan het pensioenreglement kan ontfemen;

Gezamenlijke huishouding

van een gezamenlijke huishouding van de ongehuwde (gewezen) deelnemer of gepensioneerde met een ongehuwde persoon is sprake indien beide personen samenwonen. De samenwoning dient aan de volgende voorwaarden te voldoen:

- a. de ongehuwde (gewezen) deelnemer of gepensioneerde voert duurzaam een gezamenlijke huishouding met één persoon (zogenaamde twee-relatie). Bij de beoordeling daarvan is niet van belang van welk geslacht beide partners zijn. Bloed- en aanverwanten in de rechte lijn zijn uitgesloten;
- b. beide partners dienen op hetzelfde adres woonachtig te zijn en als zodanig te zijn ingeschreven in het bevolkingsregister;
- c. beide partners moeten de wettelijke status van ongehuwde hebben.

Voor de duurzaamheid van de gemeenschappelijke huishouding dient ten genoegen van het fonds te worden aangetoond dat:

- a. de gemeenschappelijke huishouding ten minste vijf jaar heeft geduurd, of;
- b. de gemeenschappelijke huishouding ten minste een half jaar heeft geduurd en een notarieel verleden samenlevingsovereenkomst wordt overgelegd;

Kind

- a. het kind, jonger dan 18 jaar, dat tot de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde in familierechtelijke betrekking staat. Voorts wordt onder kind verstaan het pleegkind of stiefkind van de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde, dat ten tijde van het overlijden door deze als een eigen kind werd onderhouden en opgevoed;
- b. het kind, jonger dan 27 jaar doch ouder dan 18 jaar, dat volgens de Wet op de studiefinanciering als studerend is aan te merken dan wel ingevolge de Wajong dan wel WAO als arbeidsongeschikt is aan te merken;

Partner

onder partner wordt verstaan:

- a. de persoon met wie de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde is gehuwd;
- b. de ongehuwde persoon die als partner van de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde is geregistreerd in de registers van de burgerlijke stand; óf
- c. de ongehuwde persoon – niet zijnde de bij de burgerlijke stand geregistreeerde partner – met wie de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde een gezamenlijke huishouding voert.

Parttimer

de deelnemer die korter werkt dan de normale arbeidsduur als bedoeld in de CAO voor de reisbranche;

Pensioen 1-2-3

Gelaagd informeren over de pensioenregeling, waarbij laag 1 staat voor de basisinformatie over de pensioenregeling, laag 2 staat voor de verdere informatie over de pensioenregeling op de website van het fonds en laag 3 voor de fondsdocumenten, zoals het pensioenreglement en het uitvoeringsreglement;

Pensioenaanspraak

het recht op een nog niet ingegaan pensioen;

Pensioendatum

de eerste dag van de maand waarin de deelnemer of de gewezen deelnemer 67 jaar wordt;

Pensioneringsdatum

De eerste dag van de maand van de door de (gewezen) deelnemer aangegeven gewenste pensioneringsmaand, doch niet eerder dan de eerste dag van de maand volgend op de maand waarin de (gewezen) deelnemer vijf jaar jonger is dan de voor de (gewezen) deelnemer geldende AOW-gerechtigde leeftijd en niet later dan vijf jaar na de eerste dag van de maand waarin de (gewezen) deelnemer de AOW-gerechtigde leeftijd bereikt;

Pensioengerechtigde

persoon voor wie op grond van het pensioenreglement het pensioen is ingegaan;

Pensioenrecht

het recht op een ingegaan pensioen;

Persoonsgegevens

alle informatie over betrokkene en alle informatie die betrokkene direct of indirect kan identificeren;

Privacyregelgeving

de wet- en regelgeving bij of krachtens de Algemene Verordening Gegevensbescherming EU 2016/679 (AVG);

Salaris

Het pensioengevende jaarsalaris zoals omschreven in artikel 6 en artikel 7;

Stagiair

de scholier of student die in het kader van een opleiding werkervaring opdoet;

Toeslag

Een toeslag zoals omschreven in artikel 13;

Vakantiekraacht

de scholier of student die slechts tijdens een formele aaneengesloten vakantiesluiting van onderwijsinstellingen als werknemer arbeid verricht en niet aansluitend in dienst blijft;

Verlaagde afkoopgrens

een door het bestuur vastgesteld bedrag van € 200 per jaar;

Vermindering

Een vermindering van pensioenaanspraken en pensioenrechten zoals omschreven in artikel 37;

Verwerking

een bewerking of een geheel van bewerkingen met betrekking tot Persoonsgegevens of een geheel van Persoonsgegevens, al dan niet uitgevoerd via geautomatiseerde procedés, zoals het verzamelen, vastleggen, ordenen, structureren, opslaan, bijwerken of wijzigen, opvragen, raadplegen, gebruiken, verstrekken door middel van doorzending, verspreiden of op andere wijze ter beschikking stellen, aligneren of combineren, afschermen, wissen of vernietigen van gegevens;

Volle wees

- a. het kind van wie beide ouders zijn overleden, respectievelijk de enige ouder met wie het kind een familierechtelijke betrekking heeft, is overleden;
- b. het pleegkind van wie zowel de pleegouders of stiefouder als wettige ouders zijn overleden;

Werknemer

degene die krachtens arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht in dienst is van een werkgever, met uitzondering van vakantiekraachten, stagiairs, en degene die directeur-grotaandeelhouder in de zin van de Pensioenwet is.

1 Deelneming in de pensioenregeling

Artikel 1 Aanvang deelneming

Deelnemer is:

- a. de werknemer die verplicht is tot deelneming in het fonds op grond van de verplichtstelling krachtens de wet;
- b. de werknemer die verplicht is tot deelneming in het fonds op grond van een tussen zijn werkgever en het fonds gesloten aansluitingsovereenkomst;
- c. de gewezen werknemer indien en zolang zijn deelneming op grond van artikel 32, 33 of 34 wordt voortgezet.

De deelneming vangt op zijn vroegst aan op de eerste dag van de maand waarin de deelnemer 21 jaar wordt.

Artikel 2 Einde deelneming

De deelneming eindigt op de dag:

- a. direct voorafgaand aan de pensioneringsdatum, behoudens voor zover de dienstbetrekking met de werkgever (gedeeltelijk) wordt voortgezet;
- b. van het tussentijds, dat wil zeggen vóór de pensioneringsdatum, beëindigen van de dienstbetrekking met een werkgever, tenzij:
 - aansluitend een dienstbetrekking met een aangesloten werkgever wordt aangegaan;
 - de deelneming wordt voortgezet op grond van artikel 32, 33 of 34;
- c. van het tussentijds eindigen van de overeenkomst als bedoeld in artikel 1, onder b;
- d. van het eindigen van de voortzetting van de deelneming op grond van artikel 32, 33 of 34;
- e. van het overlijden van de deelnemer.

De deelneming eindigt uiterlijk op de pensioendatum.

Artikel 3 Vrijstelling wegens gemoedsbezwaarden

1. De werknemer die gemoedsbezwaren heeft tegen iedere vorm van verzekering, kan door het bestuur op zijn verzoek worden vrijgesteld van de verplichtstelling.
2. De vrijstelling wordt aangevraagd door het indienen van een door de aanvrager ondertekende verklaring. Deze verklaring houdt ten minste in dat de aanvrager overwegende gemoedsbezwaren heeft tegen elke vorm van verzekering en daarom noch zichzelf, noch iemand anders, noch zijn eigendommen heeft verzekerd. Uit een door de werkgever ingediende verklaring moet voorts blijken of deze ook gemoedsbezwaren heeft tegen de nakoming van de hem als werkgever opgelegde verplichtingen.
3. De in het tweede lid bedoelde verklaring wordt ingediend bij het fonds. Het fonds onderzoekt of de verklaring overeenkomstig de waarheid is.
4. Als de verklaring naar de mening van het fonds overeenkomstig de waarheid is, verleent het fonds de vrijstelling. Aan de vrijstelling kunnen voorwaarden worden verbonden die nodig zijn in verband met de administratie van het fonds. Aan een werkgever die heeft verklaard geen gemoedsbezwaren te hebben tegen de nakoming van de hem als werkgever opgelegde verplichtingen, kan op die grond een vrijstelling van de hem anders dan in zijn hoedanigheid van werkgever opgelegde verplichtingen niet worden geweigerd.

5. Het fonds verstrekt een bewijs van de verleende vrijstelling. De persoon of rechtspersoon die is vrijgesteld van zijn verplichtingen als werkgever, is verplicht te zorgen dat het verstrekte bewijs van vrijstelling of een afschrift daarvan wordt en blijft opgehangen op een plaats, die vrij toegankelijk is voor alle in zijn dienst zijnde werknemers en waar deze geregeld plegen te komen, op zodanige wijze, dat van hetgeen op het desbetreffende stuk staat vermeld, gemakkelijk kan worden kennisgenomen.
6. De werknemer die is vrijgesteld, betaalt dezelfde bijdragen die hij verschuldigd zou zijn indien hij geen vrijstelling had, aan het fonds in de vorm van spaarbijdragen. Dit geldt ook voor de werkgever die niet is vrijgesteld, met betrekking tot de bijdragen die hij verschuldigd is voor een werknemer die wel is vrijgesteld.
7. Op basis van een verzoek van de werknemer die niet is vrijgesteld en in dienst is van een werkgever die wel is vrijgesteld, betaalt de werkgever zowel de door de werknemer als de door de werkgever verschuldigde bijdragen aan het fonds. Deze bijdragen worden aangemerkt als pensioenpremies en de werknemer verkrijgt evenredige pensioenaanspraken overeenkomstig het pensioenreglement.
8. De op grond van het zesde lid ten behoeve van een werknemer betaalde spaarbijdragen worden door het fonds geboekt op een ten name van die werknemer staande spaarrekening. Het fonds verstrekt jaarlijks aan de werknemer met een spaarrekening, een opgave van het saldo op de pensioenspaarrekening aan het eind van het afgelopen kalenderjaar. Het spaarsaldo wordt jaarlijks per 1 januari verhoogd met het percentage, waarmee de pensioenaanspraken worden verhoogd op grond van artikel 13.
9. Het gespaarde bedrag wordt vanaf de 67-jarige leeftijd in gelijke termijnen aan de werknemer uitgekeerd gedurende 15 jaar. Ingegane uitkeringen worden jaarlijks per 1 januari verhoogd met het percentage, waarmee de ingegane pensioenen worden verhoogd op grond van artikel 13.
10. Bij het overlijden van de werknemer voordat de uitkeringen zijn ingegaan, worden de spaarbedragen in gelijke termijnen uitgekeerd aan de partner gedurende 15 jaar. Als er geen partner is, maar wel één of meer kinderen onder de 18 jaar, worden de spaarbedragen uitgekeerd aan de kinderen in de periode tussen het overlijden en de 18-jarige leeftijd van het oudste kind. Bij afwezigheid van een partner en kinderen worden de spaarbedragen aangewend voor een eenmalige uitkering aan de erfgenamen.
11. Bij het overlijden van de werknemer nadat de uitkeringen zijn ingegaan, wordt de betaling van de vastgestelde uitkeringen voor de nog resterende periode voortgezet aan de partner. Als er geen partner is, maar wel één of meer kinderen onder de 18 jaar, geschiedt de uitkering aan de kinderen in de periode tussen het overlijden en de 18-jarige leeftijd van het oudste kind. Bij afwezigheid van een partner en kinderen wordt het nog niet tot uitkering gekomen spaarbedrag aangewend voor een eenmalige uitkering aan de erfgenamen.
12. Als bij toepassing van het negende of tiende lid de uitkering op jaarbasis niet meer bedraagt dan de afkoopgrens, wordt het spaarsaldo eenmalig uitgekeerd aan de werknemer, de partner of de kinderen.
13. Een vrijstelling wordt door het fonds ingetrokken:
 - a. op verzoek van de werknemer aan wie de vrijstelling is verleend;
 - b. als naar het oordeel van het fonds de gemoedsbezwaren op grond waarvan de vrijstelling is verleend, niet langer geacht kunnen worden te bestaan.

De vrijstelling kan door het fonds worden ingetrokken als de betrokkene de bij de vrijstelling gestelde voorwaarden niet of niet behoorlijk naleeft.

Als de vrijstelling is verleend aan een rechtspersoon, vervalt de vrijstelling in ieder geval na verloop van vijf jaar na de datum van ingang van de vrijstelling. Met ingang van de datum waarop de vrijstelling is vervallen, kan een nieuwe vrijstelling worden verleend.

14. Door het intrekken of het vervallen van de vrijstelling wordt ten aanzien van de betrokkene de pensioenregeling volledig van kracht. Het spaarsaldo vervalt en wordt omgezet in evenredige pensioenaanspraken.

2 Uitgangspunten van de pensioenregeling

Artikel 4 Karakter van de pensioenregeling

De in het eerste lid genoemde pensioenaanspraken zijn gebaseerd op een uitkeringsovereenkomst, dat is een pensioenovereenkomst inzake een vastgestelde pensioenuitkering.

Artikel 5 Omschrijving van de pensioenaanspraken

1. Overeenkomstig de bepalingen van dit pensioenreglement heeft de deelnemer, indien en voor zover de daartoe verschuldigde premie aan het fonds is betaald met inachtneming van het bepaalde in artikel 40, aanspraak op:
 - a. ouderdomspensioen, zoals omschreven in artikel 15, voor de (gewezen) deelnemer;
 - b. partnerpensioen, zoals omschreven in artikel 23, voor de partner van de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde;
 - c. bijzonder partnerpensioen, zoals omschreven in artikel 36, voor de gewezen partner van de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde;
 - d. wezenpensioen, zoals omschreven in artikel 24, voor de kinderen van (gewezen) deelnemer of gepensioneerde.
2. Geen aanspraak op partnerpensioen en wezenpensioen bestaat, indien de (gewezen) deelnemer na de pensioendatum in het huwelijk treedt, een geregistreerd partnerschap of een gezamenlijke huishouding aangaat.

Artikel 6 Jaarsalaris

Het jaarsalaris is twaalf maal het met de deelnemer overeen gekomen vaste bruto maandsalaris, vermeerderd met vakantietoeslag.

Gratificaties, tantièmes, vergoeding voor overwerk en andere door de werkgever nader aan te geven emolumenten, blijven buiten beschouwing.

Voor een parttimer wordt dit bedrag vervolgens herrekend naar een fulltime salaris door deling door de parttime-factor.

Artikel 7 Begrenzing pensioensalaris

Het pensioengevende jaarsalaris is aan een maximum verbonden, dat jaarlijks door het bestuur wordt vastgesteld. Voor 2018 is dit bedrag vastgesteld op € 48.833,-

Artikel 8 Franchise

De franchise is een bedrag dat jaarlijks voor het daarop volgende kalenderjaar door het bestuur wordt vastgesteld. De franchise is voor 2018 vastgesteld op € 15.935,-.

Artikel 9 Parttime factor

De factor die bij de bepaling van de hoogte van de pensioenaanspraak wordt toegepast voor een parttimer. Deze wordt als volgt bepaald:

Bij opname in de regeling en bij wijziging van het parttime-percentage: door het werkelijk met de parttimer overeengekomen aantal arbeidsuren per week te delen door het normale aantal arbeidsuren per week als bedoeld in de CAO voor de Reisbranche.

Artikel 10 Pensioengrondslag

De pensioengrondslag is het jaarsalaris, rekening houdend met het ingevolge artikel 7 geldende maximum, verminderd met de franchise.

Artikel 11 Vaststellen pensioengrondslag

De pensioengrondslag wordt direct bij opname en vervolgens elk jaar op 1 januari vastgesteld conform artikel 10. Voor een parttimer wordt de pensioengrondslag vermenigvuldigd met de parttimefactor.

Artikel 12 Deelnemersjaren

Onder deelnemersjaren wordt verstaan de periode gelegen tussen 1 januari 2015, of latere toetreding als deelnemer tot deze pensioenregeling, en de pensioendatum.

Het aantal deelnemersjaren wordt in jaren en maanden vastgesteld, waarbij een gedeelte van een maand voor een volle maand wordt gerekend.

De rechten, die zijn opgebouwd over de deelnemersjaren in de tot 1 januari 2015 geldende pensioenregelingen van het fonds, blijven voor de deelnemer behouden overeenkomstig het bepaalde in artikel 55.

Artikel 13 Toeslagverlening

1. Op de pensioenrechten en pensioenaanspraken wordt jaarlijks per 1 september toeslag verleend van maximaal de stijging van het CBS-consumentenprijsindexcijfer, alle huishoudens afgeleid, over de periode van december tot december daaraan voorafgaand. Het bestuur beslist evenwel jaarlijks in hoeverre pensioenrechten en pensioenaanspraken worden aangepast. Voor deze voorwaardelijke toeslagverlening is geen reserve gevormd en wordt geen premie betaald. De toeslagverlening wordt uit het vrije vermogen gefinancierd.
2.
 - a. Geen toeslag wordt verleend als de beleidsdekkingsgraad van het fonds minder is dan 110%;
 - b. Als de beleidsdekkingsgraad zich bevindt boven 110%, wordt gekeken welke toeslag op basis van de wettelijke voorschriften voor toekomstbestendige toeslagverlening kan worden toegekend;
 - c. Het bestuur kan besluiten om in het verleden niet toegekende toeslagen of in het verleden doorgevoerde verminderingen van pensioenaanspraken en pensioenrechten als bedoeld in artikel 40 te compenseren indien wordt voldaan aan de in de Pensioenwet gestelde voorwaarden. Het compenseren van een vermindering gaat voor het compenseren van een gemiste toeslag.Het bestuur van het fonds kan hier binnen de wettelijke mogelijkheden van afwijken.
3. Het bestuur is te allen tijde bevoegd om binnen de fiscale grenzen het toeslagbeleid en de hierbij gehanteerde voorwaarden aan gewijzigde omstandigheden aan te passen, ook ten aanzien van gewezen deelnemers en gepensioneerden.
4. Indien het bestuur besloten heeft een toeslag te verlenen, wordt deze toeslag gegeven op:
 - a. de per 31 december van het laatste kalenderjaar opgebouwde pensioenaanspraken van de deelnemers;
 - b. de ingegane pensioenen en de pensioenaanspraken van de gewezen deelnemers.Aanspraken op bijzonder partnerpensioen en verevend ouderdomspensioen worden op dezelfde wijze verhoogd.

Artikel 14 Uitbetaling van pensioen

1. Pensioenen worden door het fonds toegekend en uitbetaald op aanvraag door of namens de pensioengerechtigde gericht aan de administrateur. Het fonds is bevoegd een pensioen uit eigen beweging toe te kennen indien de aanvraag om pensioen niet is gedaan, maar genoegzaam vaststaat dat recht op uitkering bestaat.
2. Bij de aanvraag om pensioen dienen door het fonds nodig geachte stukken en gegevens te worden verstrekt, waaruit het recht op pensioen blijkt. Indien pensioen uitbetaald wordt aan een in het buitenland wonende pensioengerechtigde, verstrekt deze het fonds periodiek een bewijs van in leven zijn om vast te stellen of het recht op pensioen nog steeds bestaat.
3. Het jaarlijkse pensioen wordt aan de rechthebbende uitgekeerd onder aftrek van de van overheidswege voorgeschreven inhoudingen. De uitkering heeft plaats in maandelijkse termijnen bij achterafbetaling, voor het eerst aan het einde van de kalendermaand, waarin het pensioen is ingegaan.
4. Elke maandelijkse termijn bedraagt een twaalfde van het jaarlijkse pensioen.
5. Een pensioenuitkering waarover niet is beschikt, vervalt aan het fonds na het overlijden van de pensioengerechtigde.

3 Pensionering

Artikel 15 Ouderdomspensioen

1. Het jaarlijks ouderdomspensioen bedraagt vanaf 1 januari 2018 voor elk deelnemersjaar 1,6% van de voor dat jaar geldende pensioengrondslag, eventueel vermeerderd met het ouderdomspensioen overeenkomstig artikel 55, eerste lid.
2. Het ouderdomspensioen gaat in op de pensioendatum óf de eerdere of latere datum naar keuze van de (gewezen) deelnemer overeenkomstig het bepaalde in de artikelen 18 en 20 en wordt uitgekeerd tot en met de laatste dag van de maand, waarin betrokkene overlijdt.
3. Indien het salaris is verlaagd in verband met ziekte, vindt indien de werkgever of de deelnemer dit aan het fonds heeft gemeld, - in afwijking van het eerste lid - pensioenopbouw plaats over de pensioengrondslag die zou gelden als het salaris van de deelnemer niet verlaagd zou worden in verband met ziekte. Voor de opbouw van het pensioen dat betrekking heeft op het verschil tussen de hiervoor genoemde pensioengrondslag en de pensioengrondslag die geldt op basis van het verlaagde salaris, is geen premie aan het fonds verschuldigd.

Artikel 16 Uitruil van ouderdomspensioen in partnerpensioen

1. De (gewezen) deelnemer heeft het recht een deel van het ouderdomspensioen uit te ruilen in een hoger partnerpensioen:
 - a. bij beëindiging van de deelneming;
 - b. bij wijziging van de burgerlijke staat; en
 - c. op de pensioneringsdatum.
2. Het fonds biedt de deelnemer bij beëindiging van de deelneming en in het laatste jaar voor ingang van het ouderdomspensioen standaard de mogelijkheid, genoemd in het eerste lid, aan.
3. Indien gekozen wordt een deel van het ouderdomspensioen uit te ruilen in een hoger partnerpensioen, wordt het partnerpensioen verhoogd met een bedrag dat gelijk is aan het uit te ruilen deel van het ouderdomspensioen vermenigvuldigd met het percentage in de in de bijlage opgenomen tabel dat overeen komt met de leeftijd van de (gewezen) deelnemer op de datum van de uitruil. De in de bijlage opgenomen percentages gelden met ingang van 1 januari 2017. Het bestuur besluit jaarlijks of de vastgestelde percentages per 1 januari van het volgende jaar gewijzigd worden.
4. Na uitruil als hier bedoeld bedraagt het partnerpensioen maximaal 70% van het ouderdomspensioen dat na uitruil resteert. Na uitruil van het ouderdomspensioen is de uitgeruilde aanspraak op ouderdomspensioen vervangen door de aanspraak op (de verhoging van) partnerpensioen.
5. Er vindt geen uitruil van een deel van het ouderdomspensioen plaats indien:
 - a. dit betrekking heeft op verevend ouderdomspensioen, als bedoeld in artikel 35;
 - b. het ouderdomspensioen op jaarbasis door de uitruil lager zou worden dan de afkoopgrens;
 - c. partnerpensioen wordt uitgeruild in ouderdomspensioen.

Artikel 17 Uitruil van partnerpensioen in ouderdompensioen

1. De (gewezen) deelnemer heeft het recht partnerpensioen op de pensioneringsdatum geheel of gedeeltelijk uit te ruilen in een hoger ouderdompensioen.
2. Bij de keuze om partnerpensioen uit te ruilen in een hoger ouderdompensioen is, wanneer de (gewezen) deelnemer een partner heeft, de toestemming van deze partner vereist, die daarmee tevens afstand doet van het partnerpensioen voor zover dit wordt uitgeruild. De (gewezen) deelnemer en de partner dienen tevens te verklaren ermee bekend te zijn, dat als gevolg van de uitruil vanaf de (vervroegde of uitgestelde) pensioendatum het partnerpensioen geheel of gedeeltelijk vervalt, alsmede dat deze uitruil, toestemming en afstandsverklaring niet herroepen kunnen worden.
3. Indien gekozen wordt partnerpensioen geheel of gedeeltelijk uit te ruilen in een hoger ouderdompensioen, wordt het op de (vervroegde of uitgestelde) pensioendatum geldende ouderdompensioen verhoogd met het in de bijlage opgenomen percentage van het uitgeruide partnerpensioen.
4. Door de uitruil als hier bedoeld kan het ouderdompensioen meer bedragen dan 100% van het laatstelijk geldende pensioengevend salaris. Na uitruil van het partnerpensioen is de uitgeruide aanspraak op partnerpensioen vervangen door de aanspraak op de verhoging van ouderdompensioen. Het in de bijlage opgenomen percentage geldt met ingang van 1 januari 2018. Het bestuur besluit jaarlijks of het vastgestelde percentage per 1 januari van het volgende jaar gewijzigd wordt.
5. Partnerpensioen wordt niet uitgeruild indien:
 - a. het ouderdompensioen op de (vervroegde of uitgestelde) pensioendatum gelijk of lager is dan de afkoopgrens;
 - b. een deel van het ouderdompensioen wordt uitgeruild in partnerpensioen.Het wezenpensioen en een eventueel bijzonder partnerpensioen kunnen niet uitgeruild worden.

Artikel 18 Vervroegen van ouderdompensioen

1. *Keuze om ouderdompensioen te vervroegen*

De (gewezen) deelnemer heeft het recht om (een deel van) het ouderdompensioen eerder te laten ingaan dan op de pensioendatum. Het ouderdompensioen kan op zijn vroegst ingaan op de eerste dag van de maand volgend op de maand waarin de (gewezen) deelnemer vijf jaar jonger is dan de voor de (gewezen) deelnemer geldende AOW-gerechtigde leeftijd.
2. *Eerder ingaand ouderdompensioen*

Indien het ouderdompensioen eerder ingaat dan op de pensioendatum, wordt het herrekend tot een lager ouderdompensioen en vindt verdere opbouw van ouderdompensioen en nabestaandenpensioen plaats, voor zover en zolang in dienstbetrekking wordt doorgewerkt bij een aangesloten werkgever.
3. *Ruilvoeten eerder ingaand ouderdompensioen*

Indien gekozen wordt (een deel van) het ouderdompensioen eerder te laten ingaan dan op de pensioendatum, wordt het ouderdompensioen vastgesteld door het (deel van het) ouderdompensioen dat vervroegd wordt te vermenigvuldigen met het percentage in de in de bijlage opgenomen tabel dat overeenkomt met de leeftijd van de (gewezen) deelnemer op de vervroegde pensioendatum. Indien de vervroegde pensioendatum niet valt in de maand waarin de desbetreffende leeftijd is bereikt, wordt als ruilvoet een van de in de bijlage opgenomen tabel afwijkend percentage aangehouden dat overeenkomt met de leeftijd van betrokkene op de vervroegde pensioendatum in maanden nauwkeurig. De in de bijlage opgenomen percentages gelden met ingang van 1 januari 2018. Het bestuur besluit jaarlijks of de vastgestelde percentages per 1 januari van het volgende jaar gewijzigd worden.

Artikel 19 Compensatie gemis aan AOW

1. Keuze om gemis aan AOW te compenseren

Indien gekozen wordt (een deel van) het ouderdomspensioen eerder te laten ingaan dan op de AOW-gerechtigde leeftijd, heeft de (gewezen) deelnemer het recht (een deel van) het ouderdomspensioen aan te wenden om voor de periode tot de maand waarin de AOW-gerechtigde leeftijd wordt bereikt, een tijdelijk ouderdomspensioen in te kopen van maximaal twee maal het bedrag bedoeld in artikel 18a, achtste lid, van de Wet op de loonbelasting 1964.

2. Ruilvoeten tijdelijk ouderdomspensioen tot de AOW-gerechtigde leeftijd

Indien gekozen wordt (een deel van) het ouderdomspensioen aan te wenden om een tijdelijk ouderdomspensioen in te kopen voor de periode tot de maand waarin de AOW-gerechtigde leeftijd wordt bereikt, wordt het deel van het ouderdomspensioen dat hiertoe wordt aangewend, vermenigvuldigd met het percentage in de bijlage opgenomen tabel dat overeenkomt met de leeftijd van de (gewezen) deelnemer op de pensioneringsdatum. Indien de pensioneringsdatum niet valt in de maand waarin de desbetreffende leeftijd is bereikt, wordt als ruilvoet een afwijkend percentage aangehouden dat overeenkomt met de leeftijd van betrokkene op de pensioneringsdatum in maanden nauwkeurig.

De in de bijlage opgenomen percentages gelden met ingang van 1 januari 2018. Het bestuur besluit jaarlijks of de vastgestelde percentages per 1 januari van het volgende jaar gewijzigd worden.

Artikel 20 Uitstel van ouderdomspensioen

1. Keuze om ouderdomspensioen uit te stellen

De (gewezen) deelnemer heeft het recht (een deel van) het ouderdomspensioen later te laten ingaan dan op de pensioendatum. Het ouderdomspensioen kan niet later ingaan dan vijf jaar na de eerste dag van de maand waarin de (gewezen) deelnemer de AOW-gerechtigde leeftijd bereikt.

2. Later ingaand ouderdomspensioen

Indien (een deel van) het ouderdomspensioen later ingaat dan op de pensioendatum, wordt het herrekend tot een hoger ouderdomspensioen.

3. Ruilvoeten later ingaand ouderdomspensioen

Indien gekozen wordt (een deel van) het ouderdomspensioen later te laten ingaan dan op de pensioendatum, wordt het ouderdomspensioen vastgesteld door het (deel van het) ouderdomspensioen dat wordt uitgesteld te vermenigvuldigen met het percentage in de in de bijlage opgenomen tabel dat overeenkomt met de leeftijd van de (gewezen) deelnemer op de uitgestelde pensioendatum. Indien de uitgestelde pensioendatum niet valt in de maand waarin de desbetreffende leeftijd is bereikt, wordt als ruilvoet een van de in de bijlage opgenomen tabel afwijkend percentage aangehouden dat overeenkomt met de leeftijd van betrokkene op de uitgestelde pensioendatum in maanden nauwkeurig. De in de bijlage opgenomen percentages gelden met ingang van 1 januari 2018. Het bestuur besluit jaarlijks of de vastgestelde percentages per 1 januari van het volgende jaar gewijzigd worden.

Artikel 21 Variatie in de hoogte van het pensioen

1. Keuze om de hoogte van het ouderdomspensioen te variëren

De (gewezen) deelnemer heeft het recht de hoogte van het ouderdomspensioen te variëren. Daarbij kan eerst gedurende ten minste één maand en ten hoogste honderd en twintig maanden een hogere dan wel een lagere uitkering en vervolgens

een lagere dan wel een hogere uitkering worden genoten. De laagste uitkering is gelijk aan 75% van de hoogste uitkering. De mate van variatie wordt uiterlijk op pensioneringsdatum vastgesteld. In de periode tussen de pensioneringsdatum en het bereiken van de AOW-gerechtigde leeftijd blijft bij de beoordeling van deze verhouding van de uitkering maximaal buiten aanmerking het gedeelte dat overeenkomt met twee maal het bedrag bedoeld in artikel 9, vijfde lid onder b van de Algemene Ouderdomswet (AOW).

2. *Ruilvoeten*

Indien gekozen wordt de hoogte van het ouderdomspensioen te variëren, wordt het ouderdomspensioen in de eerste uitkeringsperiode respectievelijk in de tweede uitkeringsperiode, vastgesteld door het ouderdomspensioen te vermenigvuldigen met het percentage in de tweede respectievelijk in de derde kolom van de in de bijlage opgenomen tabel dat overeenkomt met de duur van de eerste uitkeringsperiode. De in de bijlage opgenomen percentages gelden met ingang van 1 januari 2018. Het bestuur besluit jaarlijks of de vastgestelde percentages per 1 januari van het volgende jaar gewijzigd worden.

3. *Keuze om de hoogte van het partnerpensioen te variëren*

De nabestaande van de (gewezen) deelnemer heeft het recht de hoogte van het partnerpensioen te variëren. Daarbij kan eerst gedurende ten minste één en ten hoogste tien jaar een hogere uitkering en vervolgens een lagere uitkering worden genoten. De laagste uitkering is gelijk aan 75% van de hoogste uitkering. De mate van variatie wordt uiterlijk op de ingangsdatum van het partnerpensioen vastgesteld. De hierbij te hanteren ruilvoet is afhankelijk van de leeftijd van de nabestaande op de ingangsdatum en de duur van de eerste uitkeringsperiode. De ruilvoet is voor mannen en vrouwen gelijk.

4. Door variatie in de hoogte van het ouderdomspensioen wijzigt de hoogte van het niet ingegaan partnerpensioen niet.

4 Verlof

Artikel 22 Aanspraken tijdens verlof

1. Voor de deelnemer die verlof als bedoeld in het tweede lid heeft opgenomen zonder behoud van salaris, wordt de pensioenopbouw maximaal voor de periode van één maand voortgezet. Over deze periode is zowel door de werkgever als door de deelnemer premie respectievelijk deelnemersbijdrage verschuldigd.
2. De deelnemer die verlof heeft opgenomen zonder behoud van salaris, heeft de mogelijkheid om de pensioenopbouw over de verlofperiode na de in het eerste lid bedoelde periode geheel of gedeeltelijk tegen betaling van de volledige premie voort te zetten, indien tijdens deze periode de dienstbetrekking heeft voortgeduurd, daaronder begrepen perioden van - al dan niet in deeltijd - :
 - a. ouderschapsverlof als bedoeld in hoofdstuk 6 van de Wet arbeid en zorg;
 - b. sabbatsverlof krachtens een schriftelijk vastgelegde regeling van de werkgever gedurende ten hoogste twaalf maanden;
 - c. studieverlof voor cursussen, voor opleidingen of studie voor een beroep, voor het op peil houden van de vakkennis en voor cursussen, opleidingen of studie die door de werkgever worden gefinancierd; met dien verstande dat bij dienstbetrekkingen in deeltijd de pensioenopbouw wordt gerelateerd aan de parttime factor. De voortzetting kan slechts plaatsvinden voor zover geen samenloop plaatsvindt met een pensioenregeling bij een eventuele andere werkgever of een andere fiscaal gefaciliteerde oudedagsvoorziening.
3. Indien de pensioenopbouw op grond van het tweede lid wordt voortgezet, wordt de pensioengrondslag gebaseerd op het verschil tussen het pensioengevend salaris dat gold vóór en het pensioengevend salaris dat geldt vanaf het opnemen van het verlof, verminderd met de in het jaar van voortzetting geldende franchise.
4. Indien een deelnemer ervoor kiest om de pensioenopbouw op grond van het eerste lid voort te zetten, vindt deze plaats indien en voor zover de in artikel 38, tweede lid, bedoelde premie (zowel het werkgevers- als het werknemersdeel) aan het fonds is voldaan.
5. Ook indien de deelnemer ervoor gekozen heeft om de pensioenopbouw over de verlofperiode niet voort te zetten, blijft het risico van overlijden en arbeidsongeschiktheid tijdens het verlof gedekt op basis van het pensioengevend salaris dat gold vóór het opnemen van het verlof, verminderd met de in het jaar van de risicodekking geldende franchise.

5 Overlijden

Artikel 23 Partnerpensioen

1. Het jaarlijks partnerpensioen bedraagt vanaf 1 januari 2018 voor elk deelnemersjaar 1,12% van de voor dat jaar geldende pensioengrondslag, eventueel vermeerderd met het partnerpensioen overeenkomstig artikel 55, eerste lid.
2. Indien de deelnemer voor de pensioendatum overlijdt, wordt het jaarlijks partnerpensioen als bedoeld in het eerste lid vermeerderd met het partnerpensioen dat nog opgebouwd zou worden indien de deelnemer tot de pensioendatum deelnemer zou zijn gebleven. Daarbij wordt aangenomen, dat in de pensioengrondslag alsmede in de parttime factor van de deelnemer geen wijziging meer zou zijn gekomen.
3. Het partnerpensioen gaat in op de eerste dag van de maand, waarin de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde is overleden, mits de partner in leven is, en wordt uitgekeerd tot en met de laatste dag van de maand, waarin de partner overlijdt.
4. Indien vóór het huwelijk, het geregistreerd partnerschap of de gezamenlijke huishouding met de partner reeds een bijzonder partnerpensioen, zoals bedoeld in artikel 36, is opgebouwd, wordt het aan de partner toegekende partnerpensioen vastgesteld onder aftrek van dit bijzonder partnerpensioen.
5. Indien een deelnemer overlijdt tijdens een periode van onbetaald verlof, terwijl hij er niet voor gekozen heeft om de pensioenopbouw op grond van artikel 22 voort te zetten, wordt bij de berekening als bedoeld in het tweede lid ervan uitgegaan dat het pensioengevend salaris dat gold vóór het verlof ook geldt tijdens het verlof, verminderd met de in het jaar van overlijden geldende franchise.

Artikel 24 Wezenpensioen

1. Het jaarlijks wezenpensioen voor elk kind bedraagt vanaf 1 januari 2018 voor elk deelnemersjaar 0,224% van de voor dat jaar geldende pensioengrondslag, eventueel vermeerderd met het wezenpensioen overeenkomstig artikel 55, eerste lid.
2. Indien de deelnemer voor de pensioendatum overlijdt, wordt het jaarlijks wezenpensioen als bedoeld in het eerste lid vermeerderd met het wezenpensioen dat nog opgebouwd zou worden indien de deelnemer tot de pensioendatum deelnemer zou zijn gebleven. Daarbij wordt aangenomen, dat in de pensioengrondslag en in de parttime-factor geen wijziging meer zou zijn gekomen.
3. Het wezenpensioen gaat in op de eerste dag van de maand waarin de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde is overleden, mits de wees in leven is, en eindigt op de laatste dag van de maand waarin:
 - voor het eerst niet meer aan de omschrijving van kind wordt voldaan ;of
 - het kind eventueel eerder overlijdt.
4. Het wezenpensioen, toekomende aan het kind geboren binnen 307 dagen na het overlijden van de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde, gaat in op de dag van geboorte.
5. Het wezenpensioen wordt verdubbeld vanaf de datum waarop het kind volle wees wordt.

6. Indien een deelnemer overlijdt tijdens een periode van onbetaald verlof, terwijl hij er niet voor gekozen heeft om de pensioenopbouw op grond van artikel 22 voort te zetten, wordt bij de berekening als bedoeld in het tweede lid ervan uitgegaan dat het pensioengevend salaris dat gold vóór het verlof ook geldt tijdens het verlof, verminderd met de in het jaar van overlijden geldende franchise.
7. Indien een (gewezen) deelnemer of gepensioneerde, die een deel van het ouderdomspensioen heeft uitgeruild in een hoger partnerpensioen, overlijdt, wordt voor de hoogte van het wezenpensioen ervan uitgegaan dat deze uitruil niet heeft plaatsgevonden.

6 Uitdiensttreding

Artikel 25 Aanspraken bij beëindiging van de deelneming anders dan door overlijden

1. Bij beëindiging van de deelneming anders dan door het bereiken van de pensioendatum of door overlijden, verkrijgt de gewezen deelnemer premievrije aanspraken op pensioen.
2. De premievrije aanspraken op ouderdomspensioen, partnerpensioen en wezenpensioen zijn gelijk aan de tot de beëindiging van de deelneming opgebouwde pensioenaanspraken.

Artikel 26 Plicht tot waardeoverdracht

1. Het fonds is verplicht om na een verzoek van een gewezen deelnemer tot waardeoverdracht de overdrachtswaarde van zijn pensioenaanspraken over te dragen indien:
 - a. er sprake is van een individuele beëindiging van de deelneming; en
 - b. die waardeoverdracht ertoe strekt het de gewezen deelnemer mogelijk te maken pensioenaanspraken te verwerven bij de ontvangende pensioenuitvoerder van de nieuwe werkgever of de beroepspensioenregeling;tenzij sprake is van een van de in artikel 27 omschreven situaties. Indien het verzoek van de gewezen deelnemer tot waardeoverdracht partnerpensioen betreft, is voor de waardeoverdracht van dit partnerpensioen tevens vereist dat de partner die begunstigde is voor het partnerpensioen met de waardeoverdracht instemt.
2. Het fonds is verplicht om na een verzoek tot waardeoverdracht van een deelnemer de overdrachtswaarde aan te wenden ter verwerving van pensioenaanspraken voor die deelnemer.
3. De artikelen 75, 76, 77, 78, 79, 85, 86, 87, 88, 91 en 92 van de Pensioenwet zijn eveneens van toepassing. Op de waardeoverdracht als hier bedoeld zijn de reken- en procedureregels, zoals vastgelegd in het Besluit uitvoering Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling, van toepassing. Voordat de overdrachtswaarde wordt berekend volgens de hiervoor genoemde rekenregels, worden de over te dragen pensioenaanspraken verlaagd voor zover in het kader van een herstelplan verminderingen zijn verwerkt in de technische voorzieningen, maar nog niet zijn doorgevoerd in de pensioenaanspraken.

Artikel 27 Uitzondering op plicht tot waardeoverdracht

1. De in artikel 26 genoemde plicht tot waardeoverdracht geldt niet zolang:
 - a. de overdragende of ontvangende pensioenuitvoerder een pensioenfonds is waarbij de technische voorzieningen niet meer volledig door waarden worden gedekt;
 - b. de overdragende of ontvangende pensioenuitvoerder een verzekeraar is waarop de noodregeling, bedoeld in artikel 3:160 van de Wet op het financieel toezicht van toepassing is, of die failliet is; of
 - c. de overdragende pensioenuitvoerder een verzekeraar is en aanvullende bijdragen van de werkgever noodzakelijk zijn maar de financiële toestand van die werkgever blijkt een schriftelijke verklaring van een niet aan de onderneming van de werkgever verbonden accountant die aanvullende bijdragen niet toelaat.

2. Indien de in het eerste lid genoemde omstandigheden niet meer van toepassing zijn, herleven in artikel 26 genoemde plichten van de overdragende pensioenuitvoerder en de ontvangende pensioenuitvoerder;
3. Een overdragende pensioenuitvoerder die in de periode waarin de in het eerste lid genoemde omstandigheden op hem van toepassing zijn verzoeken om waardeoverdracht heeft gekregen, informeert, wanneer deze omstandigheden niet meer van toepassing zijn, alle deelnemers die in die periode gewezen deelnemer zijn geworden en de betrokken ontvangende pensioenuitvoerders over de mogelijkheid alsnog waarde over te dragen.
4. Een ontvangende pensioenuitvoerder die in de periode waarin de in het eerste lid genoemde omstandigheden op hem van toepassing zijn verzoeken om waardeoverdracht heeft gekregen, informeert, wanneer deze omstandigheden niet meer van toepassing zijn, alle deelnemers die in die periode een verzoek tot waardeoverdracht hebben gedaan en de betrokken overdragende pensioenuitvoerders over de mogelijkheid alsnog waarde over te dragen.

Artikel 28 Collectieve waardeoverdracht

1. Het fonds is op verzoek van een werkgever bevoegd tot collectieve waardeoverdracht indien:
 - a. de waardeoverdracht ertoe strekt in verband met beëindiging van de verplichte aansluiting van de werkgever bij het fonds, dan wel in verband met beëindiging van de uitvoeringsovereenkomst tussen de werkgever en het fonds de waarde onder te brengen bij de ontvangende pensioenuitvoerder met wie de werkgever een uitvoeringsovereenkomst heeft gesloten;
 - b. de waardeoverdracht ertoe strekt in verband met beëindiging van de verplichte aansluiting van de werkgever bij de overdragende pensioenuitvoerder, dan wel in verband met beëindiging van de uitvoeringsovereenkomst tussen de werkgever en de overdragende pensioenuitvoerder de waarde onder te brengen bij het fonds;
 - c. de werkgever wordt overgenomen als gevolg van een overgang van een onderneming als bedoeld in artikel 7:662 BW, en de overnemende onderneming een uitvoeringsovereenkomst heeft gesloten of gaat sluiten met een andere pensioenuitvoerder of dezelfde pensioenuitvoerder;
 - d. de werkgever wordt overgenomen als gevolg van een overgang van een onderneming als bedoeld in artikel 7:662 BW, en de overnemende onderneming is aangesloten bij het fonds; of
 - e. de waardeoverdracht ertoe strekt in verband met een collectieve wijziging van de pensioenovereenkomst de waarde van pensioenaanspraken of pensioenrechten aan te wenden bij het fonds overeenkomstig de gewijzigde pensioenovereenkomst.
2. Bij een collectieve waardeoverdracht als bedoeld in het eerste lid wordt voldaan aan de volgende voorwaarden:
 - a. de deelnemers, gewezen deelnemers, gewezen partners of de pensioengerechtigden hebben geen bezwaren jegens het fonds kenbaar gemaakt tegen de waardeoverdracht nadat zij over het voornemen schriftelijk zijn geïnformeerd;
 - b. de overdrachtswaarde wordt door de overdragende pensioenuitvoerder zodanig vastgesteld dat de voor mannen en vrouwen te verwerven pensioenrechten gelijk zijn waarbij aan het vereiste van collectieve actuariële gelijkwaardigheid op basis van dezelfde grondslagen wordt voldaan; en
 - c. het voornemen tot waardeoverdracht aan een pensioenuitvoerder wordt door de overdragende pensioenuitvoerder uiterlijk drie maanden voor de beoogde datum van waardeoverdracht schriftelijk gemeld aan de toezichthouder en de toezichthouder heeft binnen die periode geen verbod tot waardeoverdracht opgelegd.
3. Voordat de overdrachtswaarde wordt berekend, worden de over te dragen pensioenaanspraken en pensioenrechten verminderd voor zover in het kader van een herstelplan verminderingen zijn verwerkt in de technische voorzieningen, maar nog niet zijn doorgevoerd in de pensioenaanspraken en pensioenrechten.

4. De artikelen 84 en 90 van de Pensioenwet zijn eveneens van toepassing.

Artikel 29 Afkoop klein ouderdomspensioen bij beëindiging deelneming

1. Het fonds kan op zijn vroegst twee jaar na beëindiging van de deelneming een aanspraak op ouderdomspensioen afkopen, indien op basis van de premievrije aanspraak op ouderdomspensioen de uitkering van het ouderdomspensioen op jaarbasis op de pensioendatum minder zal bedragen dan de verlaagde afkoopgrens, tenzij de gewezen deelnemer binnen twee jaar na beëindiging van de deelneming een procedure tot waardeoverdracht is gestart. De bij het ouderdomspensioen behorende aanspraak op partnerpensioen wordt eveneens afgekocht. Het fonds informeert de gewezen deelnemer over zijn besluit tot afkoop binnen zes maanden na afloop van de periode van twee jaar na beëindiging van de deelneming en gaat over tot de uitbetaling van de afkoopwaarde binnen die termijn van zes maanden.
2. Het fonds kan de aanspraak op ouderdomspensioen op de pensioendatum afkopen, indien de pensioendatum ligt voor het verstrijken van de in het eerste lid genoemde termijn van twee jaar en de uitkering van het ouderdomspensioen op de pensioendatum minder bedraagt dan de verlaagde afkoopgrens. De bij het ouderdomspensioen behorende aanspraak op partnerpensioen wordt eveneens afgekocht. Het fonds informeert de gepensioneerde over zijn besluit tot afkoop binnen zes maanden na de (vervroegde) pensioendatum en gaat over tot de uitbetaling van de afkoopwaarde binnen die termijn van zes maanden.
3. Het fonds kan na de in het eerste lid bedoelde termijn van twee jaar en zes maanden afkopen indien:
 - a. de gewezen deelnemer of de gepensioneerde daarmee instemt; en
 - b. de hoogte van het ouderdomspensioen op jaarbasis per 1 januari van dat jaar lager is dan de verlaagde afkoopgrens.
4. Het fonds stelt de afkoopwaarde van de pensioenaanspraken ter beschikking aan de gewezen deelnemer dan wel de gepensioneerde, met uitzondering van de afkoopwaarde van een eventueel bijzonder partnerpensioen, die ter beschikking wordt gesteld aan de gewezen partner. Het fonds betaalt de uitkering op de dag dat de aanspraken vervallen in verband met de afkoop. De afkoopwaarde wordt verminderd met wettelijke inhoudingen.
5. De hoogte van de afkoopwaarde is afhankelijk van de leeftijd van degene wiens pensioenaanspraken worden afgekocht. De afkoopwaarde is voor mannen en vrouwen gelijk. De afkoopwaarde wordt vastgesteld door de af te kopen pensioenaanspraken te vermenigvuldigen met het percentage in de in de bijlage opgenomen tabel dat overeen komt met de leeftijd van de gewezen deelnemer dan wel de gepensioneerde wiens pensioenaanspraken worden afgekocht op de datum dat de afkoopwaarde wordt uitbetaald. Voordat de afkoopwaarde wordt vastgesteld, worden de af te kopen pensioenaanspraken verminderd voor zover in het kader van een herstelplan verminderingen zijn verwerkt in de technische voorzieningen, maar nog niet zijn doorgevoerd in de pensioenaanspraken.
6. Indien het ouderdomspensioen van de gewezen deelnemer of de gepensioneerde hoger is dan de verlaagde afkoopgrens en lager is dan de afkoopgrens, kan het ouderdomspensioen worden afgekocht wanneer de gewezen deelnemer of de gepensioneerde daartoe een verzoek indient bij het fonds. Het in dit artikel bepaalde is zoveel mogelijk van overeenkomstige toepassing.

Artikel 30 Afkoop klein partnerpensioen of wezenpensioen bij ingang

1. Het fonds kan een recht op partnerpensioen of wezenpensioen afkopen, indien de uitkering van het partnerpensioen respectievelijk het wezenpensioen op jaarbasis op de ingangsdatum minder bedraagt dan de verlaagde afkoopgrens. Het fonds informeert de nabestaande over zijn besluit tot afkoop binnen zes maanden na de ingangsdatum en gaat binnen die termijn over tot de uitbetaling van de afkoopwaarde aan de nabestaande.

2. Het fonds kan na de in het eerste lid genoemde termijn het partnerpensioen of wezenpensioen afkopen indien:
 - a. de partner respectievelijk (de wettelijke vertegenwoordiger van) de wees daarmee instemt; en
 - b. de hoogte van het partnerpensioen respectievelijk het wezenpensioen op jaarbasis per 1 januari van dat jaar lager is dan de verlaagde afkoopgrens.
3. Het fonds stelt de afkoopwaarde van het recht op partnerpensioen of wezenpensioen ter beschikking aan de partner respectievelijk (de wettelijke vertegenwoordiger van) de wees, met dien verstande dat de afkoopwaarde van het recht op wezenpensioen ter beschikking wordt gesteld aan de wees indien deze meerderjarig is. Het fonds betaalt de uitkering op de dag dat de rechten vervallen in verband met de afkoop. De afkoopwaarde wordt verminderd met wettelijke inhoudingen.
4. De hoogte van de afkoopwaarde is afhankelijk van de leeftijd van degene wiens pensioenrecht wordt afgekocht. De afkoopwaarde is voor mannen en vrouwen gelijk. De afkoopwaarde wordt vastgesteld door het af te kopen pensioenrecht te vermenigvuldigen met het percentage in de in de bijlage opgenomen tabel dat overeen komt met de leeftijd van de partner dan wel de wees op de datum dat de afkoopwaarde wordt uitbetaald. In afwijking van het voorgaande wordt, indien een af te kopen wezenpensioen een kind betreft tussen de 18-jarige en de 27-jarige leeftijd, de afkoopwaarde van dat wezenpensioen vastgesteld door het af te kopen wezenpensioen te vermenigvuldigen met het percentage in de in de bijlage opgenomen tabel dat overeen komt met de verwachte resterende studieduur van de wees tot uiterlijk de 27-jarige leeftijd op de datum dat de afkoopwaarde wordt uitbetaald; de verwachte resterende studieduur wordt op ten hoogste vier jaar gesteld.

Voordat de afkoopwaarde wordt vastgesteld, wordt de af te kopen pensioenaanspraak verminderd voor zover in het kader van een herstelplan verminderingen zijn verwerkt in de technische voorzieningen, maar nog niet zijn doorgevoerd in de pensioenaanspraken.
5. Indien het partnerpensioen of wezenpensioen hoger is dan de verlaagde afkoopgrens en lager is dan de afkoopgrens, kan het partnerpensioen of wezenpensioen worden afgekocht wanneer de partner respectievelijk de (wettelijke vertegenwoordiger van) de wees daartoe een verzoek indient bij het fonds. Het in dit artikel bepaalde is zoveel mogelijk van overeenkomstige toepassing.

Artikel 31 Afkoop klein bijzonder partnerpensioen bij scheiding

1. Het fonds kan een aanspraak op bijzonder partnerpensioen afkopen, indien de uitkering van het bijzonder partnerpensioen op jaarbasis op de ingangsdatum minder zal bedragen dan de verlaagde afkoopgrens. Het fonds informeert de gewezen partner over zijn besluit tot afkoop binnen zes maanden na de melding van de scheiding en gaat binnen die termijn over tot de uitbetaling van de afkoopwaarde aan de gewezen partner.
2. Het fonds kan na de in het eerste lid genoemde termijn een aanspraak op bijzonder partnerpensioen afkopen indien:
 - a. de gewezen partner daarmee instemt; en
 - b. de hoogte van het bijzonder partnerpensioen op jaarbasis per 1 januari van dat jaar lager is dan de verlaagde afkoopgrens.
3. Het fonds stelt de afkoopwaarde van de aanspraak op bijzonder partnerpensioen ter beschikking aan de gewezen partner. Het fonds betaalt de uitkering op de dag dat de aanspraak vervalt in verband met de afkoop. De afkoopwaarde wordt verminderd met wettelijke inhoudingen.
4. De hoogte van de afkoopwaarde is afhankelijk van de leeftijd van degene wiens pensioenaanspraak wordt afgekocht. De afkoopwaarde is voor mannen en vrouwen gelijk. De afkoopwaarde wordt vastgesteld door de af te kopen pensioenaanspraak te vermenigvuldigen met het percentage in de in de bijlage opgenomen tabel dat overeen komt met de leeftijd van de gewezen partner op de datum dat de afkoopwaarde wordt uitbetaald.

Voordat de afkoopwaarde wordt vastgesteld, wordt de af te kopen pensioenaanspraak verminderd voor zover in het kader

van een herstelplan verminderingen zijn verwerkt in de technische voorzieningen, maar nog niet zijn doorgevoerd in de pensioenaanspraken.

5. Indien het bijzonder partnerpensioen hoger is dan de verlaagde afkoopgrens en lager is dan de afkoopgrens, kan het bijzonder partnerpensioen worden afgekocht wanneer de gewezen partner daartoe een verzoek indient bij het fonds. Het in dit artikel bepaalde is zoveel mogelijk van overeenkomstige toepassing.

Artikel 32 Vrijwillige voortzetting

1. Bij beëindiging van de dienstbetrekking anders dan door overlijden of het ingaan van het ouderdompensioen, is de (gewezen) deelnemer onder goedkeuring van het bestuur bevoegd de deelneming tijdelijk voor maximaal drie jaar voort te zetten.
Hierbij gelden de volgende voorwaarden:
 - a. het verzoek moet zijn gedaan binnen negen maanden na het einde van de deelneming;
 - b. de voortzetting geldt voor een periode van maximaal drie jaar;
 - c. de pensioengrondslag wordt gebaseerd op het pensioengevend salaris, dat gold in het kalenderjaar voorafgaand aan de voortzetting van de deelneming en de in het jaar van voortzetting geldende franchise;
 - d. de premie als bedoeld in artikel 38, tweede lid aan het fonds wordt voldaan op de wijze, in de termijnen en op de tijdstippen zoals door het fonds bepaald.
2. *Nadere voorwaarden*
Indien de deelneming eindigt vóór de pensioendatum, waarbij geen loongerelateerde uitkeringen ontvangen worden en de gewezen deelnemer niet buiten de reisbranche in dienstbetrekking werkzaam is, gelden de volgende aanvullende voorwaarden:
 - a. de deelneming heeft ten minste drie jaar geduurd;
 - b. de pensioenregeling wordt slechts gewijzigd als de pensioenaanspraken van de deelnemer daardoor niet worden verbeterd;
 - c. de vrijwillige voortzetting kan slechts plaatsvinden voor zover geen samenloop plaatsvindt met een pensioenregeling bij een eventuele nieuwe werkgever of een andere fiscaal gefacilieerde oudedagsvoorziening;
 - d. de voortzetting kan niet aanvangen in de drie jaar vóór de pensioendatum, tenzij degene die de pensioenregeling vrijwillig voortzet aannemelijk maakt dat hij om medische redenen de dienstbetrekking heeft beëindigd.
3. *Beëindiging van de voortzetting*
De vrijwillige voortzetting eindigt:
 - a. door het verstrijken van de maximale periode van drie jaar;
 - b. door opzegging door de deelnemer, zijn eventuele werkgever of het fonds bij aangetekend schrijven met een opzegtermijn van drie maanden;
 - c. indien de verschuldigde premie niet op de vervaldag is voldaan, met ingang van een door het fonds te bepalen tijdstip;
 - d. zodra de deelnemer komt te behoren tot de kring van personen, die hetzij krachtens de wet verplicht zijn tot deelneming in het fonds of in enig ander bedrijfstakpensioenfonds hetzij ingevolge een overeenkomst als bedoeld in artikel 1, onder b, door het bestuur als deelnemers worden aangemerkt;
 - e. op de dag direct voorafgaand aan de pensioneringsdatum;
 - f. op de dag van overlijden van de deelnemer.

7 Arbeidsongeschiktheid

Artikel 33 Aanspraken bij een WAO-uitkering

1. Gedurende de periode waarin de deelnemer recht heeft op een uitkering krachtens de Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering (WAO) naar een arbeidsongeschiktheid van 65% of meer, maar uiterlijk tot de eerste dag van de maand waarin de deelnemer 67 jaar wordt, wordt de pensioenopbouw geheel of gedeeltelijk voortgezet, zonder dat premie aan het fonds verschuldigd is, voor:

 - ouderdomspensioen;
 - partnerpensioen;
 - wezenpensioen.

Indien de deelnemer geen WAO-uitkering meer heeft, eindigt de premievrije voortzetting, tenzij de WAO-uitkering herleeft binnen vier weken nadat deze is ingetrokken. In dat geval herleeft de premievrije voortzetting.
2. De rechten op pensioen over de in het eerste lid bedoelde periode worden vastgesteld op basis van de pensioengrondslag, die gold in het kalenderjaar gelegen vóór het kalenderjaar waarin de deelnemer recht kreeg op de hiervoor bedoelde WAO-uitkering.
3. De pensioengrondslag per kalenderjaar over de in het eerste lid bedoelde periode wordt vastgesteld op 100% van de in het tweede lid bedoelde pensioengrondslag. Indien recht bestaat op premievrije voortzetting gedurende een deel van een kalenderjaar, wordt de volgens het tweede lid vastgestelde pensioengrondslag voor dat kalenderjaar eerst vermenigvuldigd met een breuk, waarvan de teller gelijk is aan het aantal kalenderdagen waarover WAO-uitkering wordt verleend en waarvan de noemer gelijk is aan het aantal kalenderdagen in het desbetreffende kalenderjaar.
4. Indien een toeneming van de arbeidsongeschiktheid leidt tot pensioenopbouw overeenkomstig het derde lid, waarbij de verminderde arbeidsongeschiktheid plaatsvindt bij een aangesloten werkgever, wordt deze pensioenopbouw - in afwijking van het tweede lid - gebaseerd op de pensioengrondslag, die verkregen wordt door de pensioengrondslag overeenkomend met het pensioengevend salaris verdiend bij die werkgever in het kalenderjaar waarin de dag gelegen is waarop de WAO-uitkering wordt herzien, te herleiden tot een pensioengrondslag van een geheel kalenderjaar. Indien de WAO-uitkering wordt herzien als gevolg van toeneming van de arbeidsongeschiktheid, waarbij de verminderde arbeidsongeschiktheid plaatsvindt bij een aangesloten werkgever, dan wel als gevolg van afnemning van de arbeidsongeschiktheid, en deze toeneming of afnemning leidt tot pensioenopbouw respectievelijk beëindiging van de pensioenopbouw overeenkomstig het derde lid, vindt de pensioengrondslag respectievelijk de beëindiging van de pensioenopbouw plaats met ingang van de dag waarop de WAO-uitkering wordt herzien.
5. Het bepaalde in de voorgaande leden is niet of niet meer van toepassing indien de deelnemer reeds arbeidsongeschikt in de zin van de WAO was op het tijdstip, waarop zijn deelneming laatstelijk aanving. Indien de deelnemer op dat tijdstip gedeeltelijk arbeidsongeschikt in de zin van de WAO was, wordt premievrije voortzetting verleend indien en voor zover de WAO-uitkering tijdens de deelneming wordt herzien als gevolg van toeneming van de arbeidsongeschiktheid, waarbij deze toeneming leidt tot pensioenopbouw volgens het derde en vierde lid.
6. Het fonds is gerechtigd om voor vaststelling van het arbeidsongeschiktheidspercentage gebruik te maken van de van het UWV (het uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen) ontvangen gegevens op basis van artikel 37 van de Pensioenwet.

Artikel 34 Aanspraken bij een WIA-uitkering

1. Gedurende de periode waarin de (gewezen) deelnemer recht heeft op een uitkering krachtens de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (WIA) naar een arbeidsongeschiktheid van 35% of meer, maar uiterlijk tot de eerste dag van de maand waarin de deelnemer 67 jaar wordt, wordt de pensioenopbouw geheel of gedeeltelijk voortgezet, zonder dat premie aan het fonds verschuldigd is, voor:
 - ouderdomspensioen;
 - partnerpensioen;
 - wezenpensioen.

Om voor premievrije voortzetting in aanmerking te komen, moet de (gewezen) deelnemer de dag voorafgaand aan de wachttijd als bedoeld in artikel 23 van de WIA, deelnemer zijn en aansluitend dan wel binnen vier weken na deze wachttijd recht hebben op een arbeidsongeschiktheidsuitkering als bedoeld in de WIA (WIA-uitkering).

Indien de deelnemer geen WIA-uitkering meer heeft, eindigt de premievrije voortzetting, tenzij de WIA-uitkering herleeft binnen vier weken nadat deze is ingetrokken. In dat geval herleeft de premievrije voortzetting.

2. De rechten op pensioen over de in het eerste lid bedoelde periode worden vastgesteld op basis van de pensioengrondslag, die gold in het jaar direct voorafgaande aan de eerste dag van de wachttijd in de zin van de WIA, vermeerderd met eventuele verhogingen als bedoeld in artikel 13 verleend in deze wachttijd. Indien de deelneming direct voorafgaande aan de eerste dag van bedoelde wachttijd korter dan een jaar heeft geduurd, wordt de pensioengrondslag die gold in die kortere periode herleid tot een pensioengrondslag op jaarbasis.
3. De pensioengrondslag per kalenderjaar over de in het eerste lid bedoelde periode wordt vastgesteld, door de in het tweede lid bedoelde pensioengrondslag te vermenigvuldigen met:
 - a. 40% bij een arbeidsongeschiktheid van 35-45%;
 - b. 50% bij een arbeidsongeschiktheid van 45-55%;
 - c. 60% bij een arbeidsongeschiktheid van 55-65%;
 - d. 72,5% bij een arbeidsongeschiktheid van 65-80%;
 - e. 100% bij een arbeidsongeschiktheid van 80-100%.

Indien recht bestaat op premievrije voortzetting gedurende een deel van een kalenderjaar, wordt de volgens het tweede lid vastgestelde pensioengrondslag voor dat kalenderjaar eerst vermenigvuldigd met een breuk, waarvan de teller gelijk is aan het aantal kalenderdagen waarover WIA-uitkering wordt verleend en waarvan de noemer gelijk is aan het aantal kalenderdagen in het desbetreffende kalenderjaar.

4. Indien een toeneming van de arbeidsongeschiktheid leidt tot een hogere pensioenopbouw overeenkomstig het derde lid, waarbij de verminderde arbeidsongeschiktheid plaatsvindt bij een aangesloten werkgever, wordt deze hogere pensioenopbouw - in afwijking van het tweede lid - gebaseerd op de pensioengrondslag, die gold in het jaar direct voorafgaande aan de eerste dag waarop het arbeidsongeschiktheidspercentage wordt gewijzigd. Indien het deelnemerschap bij deze aangesloten werkgever korter dan een jaar heeft geduurd, wordt de pensioengrondslag die gold in die kortere periode herleid tot een pensioengrondslag op jaarbasis. Indien de WIA-uitkering wordt herzien als gevolg van toeneming van de arbeidsongeschiktheid, waarbij de verminderde arbeidsongeschiktheid plaatsvindt bij een aangesloten werkgever, dan wel als gevolg van afnemering van de arbeidsongeschiktheid, en deze toeneming of afnemering leidt tot een hogere of lagere pensioenopbouw overeenkomstig het derde lid, wordt de premievrije pensioengrondslag aangepast met ingang van de dag waarop de WIA-uitkering wordt herzien. Indien de arbeidsongeschiktheid is geëindigd of is gedaald beneden 35%, wordt de premievrije voortzetting beëindigd met ingang van de dag waarop de WIA-uitkering wordt ingetrokken.
5. Het bepaalde in de voorgaande leden is niet of niet meer van toepassing indien de deelnemer reeds arbeidsongeschikt in de zin van de WIA was op het tijdstip, waarop zijn deelneming laatstelijk aanving. Indien de deelnemer op dat tijdstip gedeeltelijk arbeidsongeschikt in de zin van de WIA was, wordt premievrije voortzetting verleend indien en voor zover de

WIA-uitkering tijdens de deelneming wordt herzien als gevolg van toeneming van de arbeidsongeschiktheid, waarbij deze toeneming leidt tot pensioenopbouw volgens het derde en vierde lid.

6. Het fonds is gerechtigd om voor vaststelling van het arbeidsongeschiktheidspercentage gebruik te maken van de van het UWV (het uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen) ontvangen gegevens op basis van artikel 37 van de Pensioenwet.

8 Scheiding

Artikel 35 Verevening van pensioen

1. In geval van echtscheiding of scheiding van tafel en bed dan wel beëindiging van het geregistreerd partnerschap met wederzijds goedvinden of door ontbinding, heeft de gewezen partner recht op pensioenverevening, tenzij de partners de toepasselijkheid van de Wet verevening pensioenrechten bij scheiding hebben uitgesloten bij huwelijkse voorwaarden of bij een bij geschrift gesloten overeenkomst met het oog op de scheiding dan wel bij partnerschapsvoorwaarden. Op de pensioenverevening is het bepaalde bij of krachtens de Wet verevening pensioenrechten bij scheiding overigens onverminderd van toepassing.
2. De gewezen partner heeft jegens het fonds een recht op uitbetaling van een deel van het ouderdomspensioen, mits binnen twee jaar na de inschrijving, bedoeld in artikel 36, tweede lid, het fonds is geïnformeerd door een van beide partners door middel van een formulier, waarvan het model is vastgesteld door de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en bekend is gemaakt in de Staatscourant. Een recht op uitbetaling jegens het fonds sluit een recht op uitbetaling jegens de tot verevening verplichte partner uit.
3. Het deel van het pensioen dat uitbetaald moet worden aan de gewezen partner, bedraagt de helft van het pensioen dat zou moeten worden uitbetaald indien:
 - a. de tot verevening verplichte partner uitsluitend gedurende de deelnemingsjaren tussen de aanvang van het huwelijk dan wel het geregistreerd partnerschap en het tijdstip van scheiding dan wel beëindiging van het geregistreerd partnerschap zou hebben deelgenomen; én
 - b. hij op het tijdstip van scheiding dan wel beëindiging van het geregistreerd partnerschap de deelneming beëindigd zou hebben.

Indien het pensioen na ingang daarvan wordt verhoogd, wordt het bedrag dat uitbetaald moet worden aan de gewezen partner evenredig verhoogd. Een pensioen wordt niet verevend, indien op het tijdstip van scheiding dan wel beëindiging van het geregistreerd partnerschap het deel van dat pensioen, waarop recht op uitbetaling ontstaat, gelijk aan of lager is dan de afkoopgrens.

4. Bij huwelijkse voorwaarden of bij een bij geschrift gesloten overeenkomst met het oog op de scheiding dan wel bij partnerschapsvoorwaarden kunnen de partners, in afwijking van het derde lid, aanhef en onder a, overeenkomen, dat het deel van het pensioen dat uitbetaald moet worden aan de gewezen partner, bepaald wordt op een door hen te kiezen vast percentage, dan wel dat de in het derde lid, onder a, bepaalde periode gewijzigd wordt. Het door de partners overeen te komen deel van het pensioen dat uitbetaald moet worden aan de gewezen partner, kan niet worden bepaald op een percentage dat op het tijdstip van scheiding dan wel beëindiging van het geregistreerd partnerschap resulteert in een pensioenaanspraak gelijk aan of lager dan de afkoopgrens.
5. Bij huwelijkse voorwaarden of bij een bij geschrift gesloten overeenkomst met het oog op de scheiding dan wel bij partnerschapsvoorwaarden kunnen de partners in geval van echtscheiding dan wel beëindiging van het geregistreerd partnerschap met wederzijds goedvinden of door ontbinding overeenkomen, dat het tweede lid buiten toepassing blijft en dat de partner die anders een recht op uitbetaling van ouderdomspensioen zou hebben verkregen, in de plaats van dat recht én zijn aanspraak op bijzonder partnerpensioen jegens het fonds een eigen recht op ouderdomspensioen verkrijgt. De overeenkomst is slechts geldig indien aan de overeenkomst een verklaring van het fonds is gehecht dat het instemt met bedoelde omzetting.

6. Indien de partners omzetting van een deel van de aanspraak op ouderdomspensioen én de aanspraak op bijzonder partnerpensioen zijn overeengekomen, zoals bedoeld in het vijfde lid, wordt een bedrag van € 115,- aan kosten in rekening gebracht. In dat geval kan tevens een gezondheidsverklaring verlangd worden.

Artikel 36 Bijzonder partnerpensioen

1. De gewezen partner van de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde heeft aanspraak op bijzonder partnerpensioen indien:
 - a. het huwelijk is geëindigd door echtscheiding of is ontbonden na scheiding van tafel en bed;
 - b. het geregistreerd partnerschap is geëindigd anders dan door dood, vermissing of omzetting van een geregistreerd partnerschap in huwelijk; óf
 - c. de gezamenlijke huishouding is geëindigd, waarbij de datum van beëindiging van de gezamenlijke huishouding blijkt uit een door de (gewezen) deelnemer of de gewezen partner overgelegde notariële akte, dan wel een onderhandse overeenkomst of door beide gewezen partners ondertekende gelijklopende verklaringen, waarbij de handtekeningen onder de overeenkomst of verklaringen door een notaris zijn gewaarmerkt.
2. Het bijzonder partnerpensioen is gelijk aan de premievrije aanspraak op partnerpensioen op de dag van inschrijving in de registers van de burgerlijke stand van
 - a. het vonnis van echtscheiding of ontbinding van het huwelijk na scheiding van tafel en bed;
 - b. de verklaring dan wel de rechterlijke uitspraak van het met wederzijds goedvinden eindigen respectievelijk van de ontbinding van het geregistreerd partnerschap; ofdan wel op de dag van beëindiging van de gezamenlijke huishouding.

In geval aanspraak op een bijzonder partnerpensioen bestaat voor twee of meer gewezen partners, wordt het bijzonder partnerpensioen voor de tweede of volgende gewezen partner verminderd met de reeds toegekende aanspraak dan wel aanspraken op bijzonder partnerpensioen.
3. Het fonds vertrekt aan de gewezen partner van de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde een opgave van de verkregen premievrije aanspraak op bijzonder partnerpensioen.
4. Het bijzonder partnerpensioen gaat in en eindigt op overeenkomstige wijze als het op grond van deze pensioenregeling uit te keren partnerpensioen ingaat en eindigt.
5. Er bestaat geen aanspraak op bijzonder partnerpensioen, indien de gewezen partner en de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde bij huwelijkse voorwaarden of partnerschapsvoorwaarden of een schriftelijk gesloten overeenkomst met betrekking tot de scheiding anders zijn overeengekomen. Deze voorwaarden of overeenkomst zijn respectievelijk is slechts geldig indien het fonds zich bereid heeft verklaard hiermee in te stemmen en bereid is een uit de afwijking voortvloeiend risico te dekken dan wel het niveau van de uitkering aan te passen.

9 Vermindering van pensioen

Artikel 37 Vermindering van pensioenaanspraken en pensioenrechten

1. Het fonds kan verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten uitsluitend verminderen indien:
 - a. het fonds gezien de beleidsdekkingsgraad niet voldoet aan de op grond van de Pensioenwet gestelde eisen ten aanzien van het minimaal vereist eigen vermogen over het vereist eigen vermogen;
 - b. het fonds niet in staat is binnen de daarvoor gestelde hersteltermijn te voldoen aan de op grond van de Pensioenwet gestelde eisen ten aanzien van het minimaal vereist eigen vermogen of het vereist eigen vermogen zonder dat de belangen van deelnemers, gewezen deelnemers, pensioengerechtigden, andere aanspraakgerechtigden of de aangesloten werkgevers onevenredig worden geschaad; en
 - c. alle overige beschikbare sturingsmiddelen, met uitzondering van het beleggingsbeleid, zijn ingezet in het herstelplan, bedoeld in de Pensioenwet.
2. Het fonds informeert de deelnemers, gewezen deelnemers, pensioengerechtigden en de aangesloten werkgevers schriftelijk over het besluit tot vermindering van pensioenaanspraken en pensioenrechten.
3. De vermindering, bedoeld in het eerste lid, kan op zijn vroegst een maand nadat de deelnemers, gewezen deelnemers, pensioengerechtigden, aangesloten werkgevers en de toezichthouder hierover geïnformeerd zijn, worden gerealiseerd.

10 Kosten en financiering

Artikel 38 Vaststelling van de premie

1. De premie voor de uitvoering van de verplichte pensioenregeling wordt door het bestuur, na overleg met de in artikel 1 van de statuten genoemde werkgevers- en werknemersverenigingen, vastgesteld en zo nodig gewijzigd.
2. De premie is vastgesteld op 23,2% van de pensioengrondslag.

Artikel 39 Bijdrage van de deelnemer in de premie

Voor iedere deelnemer wordt jaarlijks premie geheven voor de financiering van de verplichte pensioenregeling. Deze premie is door de aangesloten werkgever verschuldigd. De aangesloten werkgever kan maximaal de helft van de premie op het salaris van de deelnemer inhouden.

Artikel 40 Niet aan het fonds afgedragen premie

Indien de werkgever de premie niet aan het fonds heeft betaald, wordt voor de vaststelling van de pensioenaanspraken van de deelnemer en zijn nagelaten betrekkingen de premie geacht aan het fonds te zijn betaald, tenzij:

- a. het premie betreft die verschuldigd is over de in artikel 64, lid 1, onder c, van de Werkloosheidswet bedoelde periode;
- b. er sprake is van boze opzet bij werkgever en werknemer. Hiervan is in ieder geval sprake indien het premie betreft die verschuldigd is door een werkgever, die welbewust de premie niet heeft betaald en gebleken is dat de werknemer daarmee heeft ingestemd;
- c. om een andere reden niet van het fonds kan worden verwacht dat het pensioenaanspraken aan de deelnemer of zijn nagelaten betrekkingen toekent

11 Informatie vanuit het fonds

Artikel 41 Informatie over de pensioenregeling

1. *Aanvang deelneming*

Het fonds informeert de deelnemer binnen één maand na aanvang van de deelneming door middel van een brief over de kenmerken van de pensioenregeling, de uitvoering van de pensioenregeling en over persoonlijke omstandigheden die een actie van de werknemers kunnen vergen. De werknemer wordt daarbij ook gewezen op de website van het fonds en op de mogelijkheid het pensioenregister te raadplegen. Daarnaast informeert het fonds de deelnemer hierbij tevens over de wijze waarop het fonds omgaat met Persoonsgegevens. Nadere informatie over gegevensverwerking is opgenomen in het privacyreglement van het fonds.

Deze informatie wordt niet verstrekt als de werknemer uiterlijk zes maanden vóór aanvang van de deelneming in dienst is getreden bij dezelfde werkgever, op grond waarvan de deelnemer de hiervoor bedoelde informatie heeft ontvangen. Informatie die sinds de vorige verstrekking is gewijzigd wordt wel verstrekt.

2. *Informatie over de pensioenregeling*

De informatie over de kenmerken en de uitvoering van de pensioenregeling, bedoeld in het eerste lid, bevat in ieder geval het volgende:

- a. de pensioensoorten waarin de basispensioenregeling voorziet;
- b. de pensioensoorten waarin de basispensioenregeling niet voorziet;
- c. de wijze waarop pensioen wordt opgebouwd (waaronder het karakter van de pensioenovereenkomst);
- d. de keuzemogelijkheden van de deelnemer of gewezen deelnemer waarin de pensioenregeling voorziet;
- e. de risico's (waaronder de toeslagverlening en vermindering van pensioenaanspraken en pensioenrechten);
- f. de soorten uitvoeringskosten; en
- g. de beleidsdekkingsgraad met een omschrijving van de gevolgen ervan.

3. *Wijziging pensioenreglement*

Het fonds informeert de deelnemer binnen drie maanden na een wijziging in het pensioenreglement naar aanleiding van een wijziging in de pensioenovereenkomst over die wijziging en de mogelijkheid om het gewijzigde pensioenreglement op te vragen.

Artikel 42 Jaarlijkse pensioenopgave

Het fonds verstrekt de deelnemer jaarlijks:

- a. een opgave van de verworven pensioenaanspraken;
- b. informatie over toeslagverlening;
- c. informatie over de vermindering van pensioenaanspraken en pensioenrechten; en
- d. een opgave van de aan het voorafgaande kalenderjaar toe te rekenen waardeaan groei van pensioenaanspraken.

Artikel 43 Informatie aan gewezen deelnemers

1. *Bij beëindiging van de deelneming*

Het fonds verstrekt de deelnemer bij beëindiging van de deelneming:

- a. een opgave van de opgebouwde pensioenaanspraken, die behouden blijven bij beëindiging van de deelneming;
- b. informatie over toeslagverlening;
- c. informatie over vermindering van pensioenaanspraken en pensioenrechten;
- d. informatie die voor de deelnemer specifiek in het kader van de beëindiging relevant is;
- e. informatie over omstandigheden die betrekking hebben op het functioneren van de pensioenuitvoerder;
- f. informatie over de mogelijkheid van afkoop als de pensioenaanspraak onder de afkoopgrens ligt;
- g. informatie over het recht op waardeoverdracht of de mogelijkheid tot waardeoverdracht als niet voldaan is aan de voorwaarden voor het wettelijk recht op waardeoverdracht;
- h. informatie over de gevolgen van arbeidsongeschiktheid;
- i. informatie over het actueel zijn van een herstelplan of geactualiseerd herstelplan;
- j. informatie over de mogelijkheid tot vrijwillige voortzetting; en
- k. informatie over het recht een deel van het ouderdomspensioen uit te ruilen in partnerpensioen.

2. *Periodiek*

Het fonds verstrekt de gewezen deelnemer een keer in de vijf jaar:

- a. een opgave van zijn opgebouwde pensioenaanspraken;
- b. informatie over toeslagverlening; en
- c. informatie over vermindering van pensioenaanspraken en pensioenrechten.

Artikel 44 Informatie aan gewezen partners

1. *Bij scheiding*

Het fonds verstrekt degene die gewezen partner wordt en een aanspraak verkrijgt op bijzonder partnerpensioen:

- a. een opgave van de opgebouwde pensioenaanspraak op partnerpensioen;
- b. informatie over toeslagverlening;
- c. informatie over vermindering van pensioenaanspraken en pensioenrechten
- d. informatie die voor de gewezen partner specifiek van belang is; en
- e. informatie over de mogelijkheid van afkoop als de pensioenaanspraak onder de afkoopgrens ligt.

2. *Periodiek*

Het fonds verstrekt de gewezen partner met een aanspraak op bijzonder partnerpensioen een keer in de vijf jaar:

- a. een opgave van zijn opgebouwde aanspraak op partnerpensioen;
- b. informatie over toeslagverlening; en
- c. informatie over vermindering van pensioenaanspraken en pensioenrechten.

Artikel 45 Informatie aan pensioengerechtigden

1. *Voorafgaand aan de pensioeningang*

De pensioenuitvoerder verstrekt degene die pensioengerechtigde wordt:

- a. een opgave van zijn pensioenrecht;
- b. een opgave van de opgebouwde aanspraken op partnerpensioen;
- c. informatie over toeslagverlening;
- d. informatie over vermindering van pensioenaanspraken en pensioenrechten;

- e. informatie die voor degene die pensioengerechtigde wordt specifiek in het kader van de pensioeningang van belang is;
- f. de keuzemogelijkheden die de pensioenregeling biedt; en
- g. informatie over de mogelijkheid van afkoop als het pensioenrecht onder de afkoopgrens ligt.

2. *Periodiek*

Het fonds verstrekt de pensioengerechtigde jaarlijks:

- a. een opgave van zijn pensioenrecht;
- b. een opgave van de opgebouwde aanspraken op partnerpensioen;
- c. informatie over toeslagverlening; en
- d. informatie over vermindering van pensioenaanspraken en pensioenrechten

Artikel 46 Informatie over toeslagverlening en vermindering van pensioen

1. De in de artikelen 41, tweede lid, 42 en 45, tweede lid, bedoelde informatie over toeslagverlening en over vermindering van pensioenaanspraken en pensioenrechten heeft betrekking op:
 - a. de toeslagverlening over de afgelopen drie jaar waarbij wordt aangegeven in hoeverre de prijsinflatie hiermee is gecompenseerd; en
 - b. de vermindering van pensioenaanspraken en pensioenrechten in de laatste drie jaar.
2. De in de artikelen 43, 44 en 45, eerste lid, bedoelde informatie over toeslagverlening en over vermindering van pensioenaanspraken en pensioenrechten heeft betrekking op:
 - a. de toeslagverlening over de afgelopen vijf jaar waarbij wordt aangegeven in hoeverre de prijsinflatie hiermee is gecompenseerd; en
 - b. de vermindering van pensioenaanspraken en pensioenrechten in de laatste vijf jaar.
3. Het fonds stelt op zijn website informatie over toeslagverlening en over vermindering van pensioenaanspraken en pensioenrechten beschikbaar die betrekking heeft op:
 - a. de toeslagverlening over de afgelopen tien jaar waarbij wordt aangegeven in hoeverre de prijsinflatie hiermee is gecompenseerd en of dit in overeenstemming met het toeslagbeleid is geweest; en
 - b. de vermindering van pensioenaanspraken en pensioenrechten in de laatste tien jaar.
4. Het fonds informeert de gewezen deelnemers, gewezen partners en pensioengerechtigden binnen drie maanden na een wijziging van het toeslagbeleid over die wijziging.

Artikel 47 Informatie op verzoek

1. *Pensioenaanspraken*

Het fonds verstrekt de deelnemer, de gewezen deelnemer, de gewezen partner of de pensioengerechtigde op verzoek een opgave van zijn opgebouwde pensioenaanspraken, reglementair te bereiken pensioenaanspraken of pensioenrecht, waarbij deze gegevens (vanaf een door de overheid te bepalen tijdstip) voor zover het ouderdomspensioen betreft, tevens weergegeven worden op basis van een pessimistisch scenario, een verwacht scenario en een optimistisch scenario.

2. *Tussentijdse informatie*

Het fonds verstrekt de gewezen deelnemer of de gewezen partner op verzoek de informatie als bedoeld in artikel 43, tweede lid, respectievelijk artikel 44, tweede lid.

3. *Specifieke informatie*

Het fonds verstrekt de deelnemer, de gewezen deelnemer of de gewezen partner op verzoek informatie die specifiek voor hem relevant is.

4. *Keuzemogelijkheden*

Het fonds verstrekt de deelnemer of gewezen deelnemer op verzoek informatie over de gevolgen van keuzes die de pensioenregeling biedt.

Artikel 47a Beschikbare informatie

1. *Niet persoonsgebonden informatie*

Het fonds stelt op zijn website voor een ieder beschikbaar:

- a. informatie over de pensioenregeling als bedoeld in artikel 41 (laag 1 van Pensioen 1-2-3);
- b. verdere informatie over de pensioenregeling (laag 2 van Pensioen 1-2-3);
- c. informatie over uitvoeringskosten;
- d. het bestuursverslag en de jaarrekening;
- e. de verklaring inzake beleggingsbeginselen;
- f. informatie over het financieel crisisplan;
- g. informatie over het herstelplan of geactualiseerd herstelplan;
- h. het pensioenreglement;
- i. het uitvoeringsreglement;
- j. informatie over het van toepassing zijn van een aanwijzing door de toezichthouder; en
- k. informatie over de aanstelling van een bewindvoerder.

2. *Bestuursverslag*

Het fonds neemt in het bestuursverslag informatie op over de haalbaarheidstoets en de reële dekkingsgraad.

3. *Verzoek*

Indien de deelnemer, gewezen deelnemer, gewezen partner of pensioengerechtigde hierom verzoekt, verstrekt het fonds de in het eerste lid bedoelde informatie elektronisch of schriftelijk.

Artikel 48 Informatieverstrekking bij vertrek naar een andere lidstaat

Het fonds verstrekt deelnemers, gewezen deelnemers en gepensioneerden die zich in een andere lidstaat vestigen informatie over hun pensioenaanspraken en pensioenrechten en over de mogelijkheden die hun op grond van de pensioenregeling worden geboden. Deze informatie is ten minste overeenkomstig de informatie die wordt verstrekt aan deelnemers, gewezen deelnemers en gepensioneerden die in Nederland blijven.

12 Aan te leveren informatie

Artikel 49 Informatieverstrekking door de (gewezen) deelnemer en de gepensioneerde

Elke deelnemer, gewezen deelnemer, andere aanspraakgerechtigde of pensioengerechtigde is verplicht aan het fonds, binnen een door het fonds gestelde termijn, alle stukken en gegevens te verstrekken die het fonds nodig acht voor de goede uitvoering van de statuten en van dit reglement. Indien deze verplichting niet wordt nagekomen, is het fonds bevoegd de nodige gegevens naar beste weten vast te stellen en te registreren. Indien gedurende een jaar na bekendmaking niet gereageerd is op door het fonds geregistreerde gegevens, mag het fonds veronderstellen dat deze correct zijn en is het fonds bevoegd eventueel later gemelde wijzigingen niet door te voeren.

Artikel 50 Verplichtingen van de belanghebbende

1. Elke deelnemer, gewezen deelnemer, andere aanspraakgerechtigde of pensioengerechtigde is verplicht tot naleving van het bij of krachtens de statuten en dit reglement bepaalde.
2. De deelnemer, gewezen deelnemer of gepensioneerde van wie de gezamenlijke huishouding is geëindigd, is verplicht de beëindiging van de gezamenlijke huishouding te melden aan het fonds. In het geval de datum van de beëindiging van de gezamenlijke huishouding blijkt uit de Gemeentelijke Basisadministratie, dient de beëindiging te worden gemeld door middel van de (eenzijdige) Verklaring beëindiging samenleving die door het fonds is opgesteld. In het geval de datum van de beëindiging van de gezamenlijke huishouding niet uit de Gemeentelijke Basisadministratie blijkt, dient de beëindiging te worden gemeld onder overlegging van een notariële akte, dan wel een onderhandse overeenkomst of door beide gewezen partners ondertekende gelijklopende verklaringen, waarbij de handtekeningen onder de overeenkomst of verklaringen door een notaris zijn gewaarmerkt.
3. Het fonds aanvaardt geen aansprakelijkheid voor de gevolgen van het niet aanleveren van informatie, dan wel het aanleveren van onvolledige, onjuiste of niet tijdige informatie.

Artikel 51 Omgang met persoonsgegevens door het fonds

Alle verstrekte (persoons)gegevens, waaronder de gegevens zoals bedoel in artikelen 49 en 50, worden door het fonds verwerkt overeenkomstig de geldende Privacyregelgeving.

Betrokkenen hebben ten aanzien van de verstrekte persoonsgegevens de volgende rechten:

1. recht op inzage en correctie;
2. recht op beperking van de Verwerking;
3. recht van verzet tegen verwerking persoonsgegevens;
4. recht op vergetelheid;
5. recht op dataportabiliteit.

Hierbij geldt dat deze rechten door betrokkenen uitgeoefend kunnen worden tenzij het fonds niet meer in staat is de pensioenregeling goed uit te kunnen voeren dan wel te voldoen aan wettelijke verplichtingen.

In het privacyreglement zijn de nadere bepalingen hierover en de toelichting op bovenstaande rechten opgenomen. Overige bepalingen

Artikel 52 Klachten

1. Een deelnemer, gewezen deelnemer, andere aanspraakgerechtigde of pensioengerechtigde heeft het recht bij de administrateur een klacht in te dienen over de uitvoering van dit reglement. De klacht kan zowel mondeling als schriftelijk als per e-mail worden ingediend. De klacht bevat zo duidelijk mogelijk een omschrijving van de wijze van uitvoering van de werkzaamheden waarover geklaagd wordt.

Heeft de klacht betrekking heeft op de verwerking van persoonsgegevens, dan wordt de klacht overeenkomstig artikel 13 van het privacyreglement afgehandeld. Alsdan stuurt de administrateur de klacht door naar de Privacy Officer.

2. De klacht wordt als volgt afgehandeld.
 - a. De administrateur stuurt binnen twee werkdagen na de dag van ontvangst van de klacht aan klager een ontvangstbevestiging, tenzij de klacht binnen twee werkdagen kan worden afgehandeld. De ontvangstbevestiging bevat informatie over de verwachte termijn van afhandeling en geeft aan tot wie de klager zich kan wenden bij vragen.
 - b. De klacht wordt in beginsel binnen tien werkdagen na de dag van ontvangst afgehandeld. Indien de klacht niet binnen deze termijn kan worden afgehandeld, deelt de administrateur dit vóór het einde van die termijn aan klager mee, waarbij een nieuwe afhandelingstermijn wordt vermeld.
 - c. Klager kan zich ter behartiging van zijn belangen laten vertegenwoordigen door een gemachtigde.
 - d. Klager wordt in de gelegenheid gesteld zijn standpunt nader toe te lichten, indien dit noodzakelijk is voor de goede afhandeling van zijn klacht.
 - e. Klager heeft recht op inzage in het klachtdossier.
 - f. Het oordeel over de klacht dient gebaseerd te zijn op een toereikend onderzoek en op voor klager kenbare feiten en stukken.
 - g. De beslissing dient te berusten op een deugdelijke motivering en dient op alle onderdelen van de klacht in te gaan. De beslissing bevat een oordeel over de vraag of de wijze van uitvoering van de werkzaamheden waarover geklaagd wordt voldoende zorgvuldig jegens klager is geweest.
 - h. Indien na een gedegen onderzoek wordt vastgesteld dat het niet mogelijk is de ware toedracht met zodanige zekerheid te achterhalen dat daarop een oordeel gebaseerd kan worden, kan het geven van een oordeel achterwege blijven.
 - i. De beslissing op de klacht wordt schriftelijk aan klager meegedeeld, tenzij klager heeft aangegeven daarop geen prijs te stellen.
3. Indien klager het niet eens is met de beslissing van de administrateur, heeft klager het recht in beroep te gaan bij het bestuur. Dit wordt bij de beslissing op de klacht aan klager meegedeeld. Klager kan binnen veertien dagen nadat hij over de beslissing op de klacht is geïnformeerd, schriftelijk, mondeling of per e-mail verzoeken de klacht aan het bestuur voor te leggen. Dit verzoek bevat zo duidelijk mogelijk een omschrijving van de redenen waarom naar het oordeel van klager de beslissing op de klacht niet in stand kan blijven. Het bestuur geeft een oordeel over de vraag of de beslissing op de klacht in redelijkheid genomen had kunnen worden. Klager wordt zo spoedig mogelijk op de hoogte gesteld van het besluit van het bestuur.
4. *Beroep op de Ombudsman Pensioenen*

Indien het bestuur de beslissing van de administrateur bevestigt, heeft klager het recht een beroep te doen op de Ombudsman Pensioenen. Dit wordt bij de beslissing van het bestuur aan klager meegedeeld. De klacht wordt als volgt afgehandeld.

 - a. De Ombudsman neemt klachten in behandeling, die betrekking hebben op de uitvoering van dit reglement.

- b. De Ombudsman neemt een klacht niet in behandeling indien:
 - klager geen gebruik gemaakt heeft van de mogelijkheid een klacht in te dienen bij de administrateur, dan wel klager, indien hij het niet eens is met de beslissing van de administrateur, niet in beroep is gegaan bij het bestuur; of
 - hem bekend is dat deze in handen van een advocaat is gesteld, aan het oordeel van de rechter is onderworpen of waarin een onherroepelijke rechterlijke uitspraak is gedaan.
- c. Klachten kunnen zowel schriftelijk als mondeling aan de Ombudsman worden voorgelegd.
- d. De Ombudsman kan te allen tijde deskundigen raadplegen bij de behandeling van bij hem ingediende klachten.
- e. De Ombudsman handelt een klacht af door het geven van een schriftelijk advies dat hij uitsluitend aan klager en het bestuur ter kennis brengt.
- f. Indien het bestuur besluit het advies van de Ombudsman niet op te volgen, stelt het fonds klager daarvan schriftelijk en gemotiveerd in kennis. Het fonds verstrekt de Ombudsman een afschrift van het besluit. De Ombudsman doet daarvan mededeling aan de voorzitter van het bestuur van de Vereniging van Bedrijfstakpensioenfondsen onder overlegging van het uitgebrachte advies.

Artikel 53 Geschillen

1. Een deelnemer, gewezen deelnemer, andere aanspraakgerechtigde of pensioengerechtigde die een geschil heeft met het fonds inzake een besluit van het bestuur, niet zijnde een besluit van algemene strekking of een besluit als bedoeld in artikel 3, kan dit geschil voorleggen aan de geschillencommissie bedoeld in artikel 21 van de statuten. De geschillencommissie brengt in een voorgelegd geschil een bindend advies uit of bevordert een schikking tussen partijen. De werkwijze van de geschillencommissie is vastgelegd in het Reglement van de geschillencommissie.
2. Degene wiens belang rechtstreeks bij een besluit over vrijstelling is betrokken, kan tegen een besluit om vrijstelling te verlenen of te weigeren of in te trekken, dan wel tegen de daaraan verbonden voorwaarden, bezwaar maken bij het bestuur. Het bezwaarschrift wordt door belanghebbende ingediend binnen zes weken na de dag waarop het besluit bekend is gemaakt. Het bezwaarschrift wordt ondertekend en bevat ten minste de naam en het adres van de indiener, de dagtekening, een omschrijving van het bestreden besluit en de gronden van het bezwaar. Bij het nemen van een besluit op het bezwaarschrift wordt het bestuur geadviseerd door de Adviescommissie Bezwaarschriften vrijstellingsbesluiten.
3. De belanghebbende kan tegen een besluit op het bezwaarschrift beroep instellen bij de rechtbank te Rotterdam, sector bestuursrecht. Het beroepschrift wordt ingediend binnen zes weken na de dag waarop het besluit bekend is gemaakt. Het beroepschrift wordt ondertekend en bevat ten minste de naam en het adres van de indiener, de dagtekening, een omschrijving van het bestreden besluit en de gronden van het beroep. Tevens wordt een afschrift van het bestreden besluit bijgevoegd.

Artikel 54 Afwijkende regeling

In bijzondere gevallen, ter beoordeling van het bestuur, kan worden afgeweken van het bepaalde in dit pensioenreglement.

Artikel 55 Onvoorziene gevallen

In alle gevallen, waarin dit pensioenreglement niet voorziet, beslist het bestuur.

14 Overgangsbepalingen

Artikel 56 Overgangsbepalingen

1. *Opgebouwde aanspraken*

De tot en met 31 december 2014 opgebouwde aanspraken op ouderdomspensioen, partnerpensioen en wezenpensioen blijven per die datum vastgesteld overeenkomstig hetgeen in die periode bepaald was in het van toepassing zijnde pensioenreglement. Op deze aanspraken is wel artikel 13 en artikel 37 van toepassing.

2. *Omzetting opgebouwde aanspraken op ouderdomspensioen*

De tot en met 31 december 2014 opgebouwde aanspraken van de (gewezen) deelnemers op ouderdomspensioen met als pensioendatum de eerste dag van de maand waarin de 65-jarige leeftijd wordt bereikt, worden per 1 januari 2015 omgezet in aanspraken op ouderdomspensioen met als pensioendatum de eerste dag van de maand waarin de 67-jarige leeftijd wordt bereikt. De omzetting vindt plaats door de tot en met 31 december 2014 opgebouwde aanspraken op ouderdomspensioen te vermenigvuldigen met een omzettingsvoet. De te hanteren omzettingsvoet is door het bestuur vastgesteld op basis van collectieve actuariële gelijkwaardigheid en is gelijk voor mannen en vrouwen. De omzettingsvoet bedraagt 112,94%.

De tot en met 31 december 2014 opgebouwde aanspraken op partnerpensioen, bijzonder partnerpensioen en wezenpensioen blijven ongewijzigd.

15 Inwerkingtreding

Artikel 57 Inwerkingtreding

Dit reglement treedt in werking op 1 januari 2015 en is laatstelijk gewijzigd per 25 mei 2018.

Artikel 58 Glijclausule

Indien de onderhavige pensioenregeling niet in overeenstemming is met de opvattingen van de belastingdienst en als gevolg daarvan de pensioenregeling niet of niet volledig als zodanig wordt aanvaard, zal de regeling worden teruggebracht tot een door de belastingdienst aanvaardbaar niveau.

Bijlage

Het bestuur besluit jaarlijks of de vastgestelde percentages per 1 januari van het volgende jaar gewijzigd worden. De in deze bijlage genoemde percentages gelden met ingang van 1 januari 2018.

Art.16 lid 3

Uitruil OP naar PP bij ontslag

	2018
Bij ontslag op leeftijd	Leidt een uitruil van ouderdomspensioen tot een verhoging van het partnerpensioen van
21	630%
22	625%
23	620%
24	615%
25	610%
26	605%
27	601%
28	596%
29	592%
30	587%
31	583%
32	578%
33	574%
34	570%
35	595%
36	591%
37	587%
38	584%
39	581%
40	578%
41	575%
42	572%
43	570%
44	568%
45	489%
46	488%
47	486%
48	486%
49	485%
50	485%
51	485%
52	485%
53	486%
54	488%
55	427%
56	429%
57	431%
58	434%
59	437%

60	457%
61	461%
62	466%
63	472%
64	478%
65	439%
66	446%
67	477%

Uitruil PP naar OP

Art. 17 lid 4

2017	
Bij ingangleeftijd pensioen op leeftijd	Leidt een uitruil van partnerpensioenen tot een verhoging van het ouderdomspensioen van
62	16%
63	16%
64	17%
65	18%
66	18%
67	19%
68	20%
69	20%
70	21%

Art. 18 lid 3

Vervroegde pensionering

2018	
Bij ingangleeftijd pensioen op leeftijd	Leidt een uitruil van ouderdomspensioenen tot een verlaging van het pensioen tot
62	77%
63	81%
64	85%
65	90%
66	95%
67	100%

Art. 19 lid 2

Uitruil ingegaan OP naar AOW overbrugging

2018	Een uitruil van ingegaan ouderdomspensioenen in een tijdelijk ouderdomspensioen tot AOW-leeftijd leidt tot een overbrugging van				
	66 jaar	66 jr 4 mnd	66 jr 8 mnd	67 jaar	67 jr 3 mnd
62	534%	494%	459%	429%	410%
63	688%	620%	565%	518%	488%
64	996%	855%	749%	666%	616%
65	1921%	1443%	1155%	963%	857%
66	nvt	5561%	2781%	1854%	1485%
67	nvt	nvt	nvt	nvt	7145%

Art. 20 lid 3

Uitstel ouderdomspensioenen

	2018
Bij ingangleeftijd pensioen op leeftijd	Leidt een uitstel tot een verhoging van het ouderdomspensioen tot
68	106%
69	113%
70	120%

Art. 21 lid 2

**Variatie in de hoogte van het pensioen
(Hoog - Laag)**

		2018	
Vanaf 67 hoog tot		hoog	laag
jaren hoog			
1	68	131%	98%
2	69	129%	97%
3	70	126%	95%
4	71	124%	93%
5	72	122%	92%
6	73	120%	90%
7	74	118%	89%
8	75	117%	88%
9	76	115%	86%
10	77	114%	86%

Art. 21 lid 2

**Variatie in de hoogte van het pensioen
(Laag - Hoog)**

		2018	
Vanaf 67 laag tot		laag	hoog
jaren laag			
1	68	76%	101%
2	69	77%	103%
3	70	78%	104%
4	71	80%	106%
5	72	80%	107%
6	73	82%	109%
7	74	83%	110%
8	75	84%	112%
9	76	85%	113%
10	77	86%	115%

Artikel 29 t/m 31

Afkoopfactoren

Afkoopvoeten

Leeftijd	2018		
	Afkoopvoet uitgesteld OP	Afkoopvoet uitgesteld PP	Afkoopvoet ingegaan OP/PP
21	7,02	1,09	39,27
22	7,19	1,13	39,03
23	7,36	1,17	38,78
24	7,53	1,21	38,53
25	7,71	1,25	38,26
26	7,89	1,29	37,99
27	8,07	1,34	37,71
28	8,26	1,38	37,42
29	8,45	1,42	37,13
30	8,64	1,47	36,82
31	8,84	1,52	36,51
32	9,04	1,56	36,18
33	9,24	1,61	35,85
34	9,45	1,66	35,51
35	9,70	1,64	35,19
36	9,91	1,68	34,83
37	10,13	1,73	34,46
38	10,36	1,79	34,08
39	10,58	1,84	33,69
40	10,81	1,89	33,28
41	11,04	1,94	32,87
42	11,27	1,99	32,44
43	11,51	2,05	32,01
44	11,75	2,10	31,56
45	11,84	2,46	30,95
46	12,07	2,52	30,47
47	12,31	2,58	29,99
48	12,55	2,64	29,49
49	12,79	2,70	28,98
50	13,04	2,75	28,46
51	13,29	2,81	27,93
52	13,55	2,87	27,39
53	13,81	2,92	26,84
54	14,07	2,97	26,27
55	14,15	3,41	25,50
56	14,43	3,47	24,90
57	14,70	3,52	24,30
58	14,99	3,57	23,68
59	15,28	3,62	23,05
60	15,63	3,55	22,48
61	15,94	3,57	21,83
62	16,24	3,59	21,17
63	16,55	3,60	20,51
64	16,86	3,60	19,84
65	17,01	3,93	19,00

66	17,33	3,91	18,33
67	17,65	3,70	17,65
68	16,96	3,66	16,96
69	16,28	3,61	16,28
70	15,60	3,55	15,60
71	14,85	3,63	14,85
72	14,17	3,54	14,17
73	13,50	3,45	13,50
74	12,83	3,34	12,83
75	12,17	3,23	12,17
76	11,51	3,10	11,51
77	10,87	2,96	10,87
78	10,23	2,82	10,23
79	9,61	2,66	9,61
80	9,01	2,50	9,01
81	8,42	2,33	8,42
82	7,86	2,15	7,86
83	7,32	1,97	7,32
84	6,80	1,79	6,80

**Afkoopvoeten
Wezenpensioen**

	2018
Leeftijd	WzP
0	16,47
1	15,70
2	14,90
3	14,10
4	13,27
5	12,42
6	11,56
7	10,67
8	9,77
9	8,85
10	7,91
11	6,95
12	5,98
13	5,00
14	4,01
15	3,01
16	2,00
17	1,00
18	0,00

Afkoopvoeten resterende duur wezenpensioen

4	4,01
3	3,01
2	2,00
1	1,00
0	0,00